

VEAIC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

Peisaj meridional

Foto: A.P.N.

DIN SUMAR:

- De ce iubim cu inima • Ce se întâmplă când aprindem o țigară • Cum „umblă” celulele
- Se apropie o cometă • Binefaceri și primejdii solare

Din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Biroului Marii Adunări Naționale

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Biroul Marii Adunări Naționale anunță cu profundă durere că, la 28 iulie a.c., a încetat din viață, după o lungă și grea suferință, tovarășul Mihail Roșianu, membru al C.C. al P.C.R., deputat în Marea Adunare Națională, președintele Consiliului General A.R.L.U.S., vechi militant al mișcării comuniste și muncitorești, luptător devotat pentru cauza socialismului, pentru înflorirea patriei.

COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST
ROMÂN

BIROUL MARI
ADUNĂRI NAȚIONALE

MIHAIL ROȘIANU

Tovarășul Mihail Roșianu s-a născut la 14 octombrie 1900, în comuna Mateești, județul Vilcea, într-o familie de țărani muncitori. După absolvirea școlii normale, timp de douăzeci de ani muncește ca învățător în comuna natală.

Cunoașterea vieții grele a țărănimii muncitoare, a condițiilor vitrege în care trăiau oamenii muncii, a năzuințelor lor de dreptate socială și libertate i-a îndrumat pașii spre mișcarea revoluționară care avea în fruntea sa Partidul Comunist Român. Începând din anul 1932 activează în Asociația Prietenii U.R.S.S. și Ajutorul Roșu, iar între anii 1935—1936 a făcut parte din Blocul Democratic.

Membru al Partidului Comunist Român din anul 1934, Mihail Roșianu îndeplinește, în condițiile ilegalității, sarcini de răspundere ca membru al Comitetului județean Vilcea al P.C.R., membru al Comitetului regional Oltenia al P.C.R., iar din 1943 secretar al acestui comitet. Pentru activitatea sa revoluționară, antifascistă, pusă în slujba idealurilor socialismului, a libertății și propășirii țării a fost condamnat în anul 1937 la doi ani închisoare.

După victoria insurecției naționale antifasciste armate din august 1944, la a cărei pregătire a contribuit, Mihail Roșianu a participat la lupta condusă de Partidul Comunist Român pentru democratizarea țării, pentru cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare și făurirea orânduirii socialiste.

Secretar al Comitetului regional Oltenia, Mihail Roșianu este ales în octombrie 1945, la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, membru

supieant al C.C. al P.C.R., iar din 1960 este membru al C.C. al P.C.R.

Din 1946 a fost ales fără întrerupere deputat al Marii Adunări Naționale.

Mihail Roșianu a desfășurat o bogată activitate în aparatul de partid, de stat și în organizațiile obștești, îndeplinindu-și totdeauna sarcinile cu pasiune și devotament. A activat în conducerea Ministerului Învățământului, Ministerului Culturii, Radiodifuziunii române, Uniunii Sindicatelor din Învățământ și Cultură. A fost ambasador al țării noastre în R.P. Bulgaria și R.P. Ungară, președinte al Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea.

Începând din anul 1968 a fost președinte al Consiliului General A.R.L.U.S.

Partidul și statul nostru au dat o înaltă apreciere activității desfășurate

de tovarășul Mihail Roșianu, meritor sale în lupta împotriva asupririi și exploatarei capitaliste, muncii puse în slujba propășirii țării. El a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, cu numeroase ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

Încetarea din viață a tovarășului Mihail Roșianu, luptător înflăcărat pentru îndeplinirea înaltelor idealuri ale partidului nostru, pentru victoria socialismului în patria noastră, reprezintă o grea pierdere. Amintirea tovarășului Mihail Roșianu va rămâne vie în memoria oamenilor muncii, în slujba căroro și-a pus întreaga sa viață.

COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST
ROMÂN
BIROUL
MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

Funeraliile

tovarășului Mihail Roșianu

Marți, 31 iulie, au avut loc la București funeraliile tovarășului Mihail Roșianu, membru al C.C. al P.C.R., deputat în Marea Adunare Națională, președintele Consiliului General A.R.L.U.S., luptător înflăcărat pentru îndeplinirea înaltelor idealuri ale Partidului Comunist Român, pentru victoria socialismului în patria noastră.

În cursul dimineții, numeroși cetățeni ai Capitalei au venit la Casa de cultură din Aleea Alexandru, unde se afla sicriul cu corpul defunctului, pentru a-și lua rămas bun de la cel dispărut.

Sub portretul îndoliat al lui Mihail Roșianu, în jurul catafalcului au fost depuse coroane de flori din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Biroului Marii Adunări Naționale, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Educației și Învățământului, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Consiliului General A.R.L.U.S., Comitetului foștilor luptători antifasciști din România, Comitetului Uniunii sindicatelor din învățământ, știință și cultură, din partea altor instituții și organizații obștești. Au mai fost depuse coroane din partea Ambasadei U.R.S.S. la București, a Uniunii Asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine și Asociației de prietenie sovieto-române.

Membrii ai C.C. al P.C.R., vechi militanți ai mișcării comuniste, activiști de partid, oameni de știință, artă și cultură, prieteni și tovarăși de muncă ai defunctului au făcut de gardă la catafalc.

În acordurile marșului funebru, executat de o fanfară militară cu drapel îndoliat, sicriul este așezat pe carul mortuar care se îndreaptă, apoi, spre cimitirul Ghencea. Aici a avut loc, la ora 13, mitingul de doliu.

A luat cuvântul tovarășul Ilie Murgulescu, membru al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, care a spus: „Mihail Roșianu și-a contopit viața cu cauza nobilă a eliberării oamenilor muncii de exploatare, pentru apărarea drepturilor lor legitime, cu cauza partidului comunist, a socialismului. Evocând figura sa luminoasă, ne amintim cu emoție de activitatea multiplă, perseverentă, pe care a desfășurat-o pentru traducerea în viață a politicii partidului. Abnegația și dăruirea revoluționară, puse în slujba celor mai înalte și mai generoase idealuri ale societății noastre socialiste, s-au împletit la Mihail Roșianu cu activitatea neobosită pentru întărirea colaborării internaționale, pentru afirmarea ideilor de pace și înțelegere între popoare, care caracterizează întreaga politică a partidului și statului nostru, activitate desfășurată în funcțiile încredințate de partid, de președinte al I.R.C.S., ambasador al țării, președinte al Consiliului General A.R.L.U.S.

Dragostea și respectul față de oameni i-au fost proprii lui Mihail Roșianu. Iubea oamenii și era respectat și iubit de ei. Pretutindeni unde a lucrat a rămas un exemplu luminos de luptător înflăcărat pentru îndeplinirea politicii partidului, pentru victoria socialismului în țara noastră.

Mihail Roșianu pleacă din mijlocul nostru într-un moment în care ne aflăm pe treptele unor împliniri cărora le la închinat întreaga viață. Amintirea ta, drag tovarăș și prieten, va fi mereu vie. În aceste momente de adîncă durere, la capătul unui drum ce a încheiat decenii de muncă și de luptă devotate patriei și partidului, cînd ne luăm un ultim rămas bun, ne exprimăm hotărîrea de a ne pune și mai departe forțele și capacitatea noastră în slujba idealului comunist, căruia tu i-ai închinat viața”.

În cuvîntul său, tovarășul Petre Lupu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul muncii, a spus: „Partidul Comunist Român pierde în Mihail Roșianu pe unul dintre valoroșii săi militanți, un om care a slujit cu pasiune și devotament nefermîrit interesele partidului și ale țării, care și-a închinat întreaga sa viață idealurilor luminoase de libertate și dreptate socială.

Viața lui, dăruită poporului, ca viață atîtor militanți ai partidului, este un exemplu grăitor al modului în care Partidul Comunist Român i-a călît în spiritul încrederii în forțele revoluționare, al puterii de sacrificiu și al principialității comuniste, al înaltei răspunderi față de partid și popor.

Dăruirea, nobilele însușiri sufletești, căldura umană, principialitatea comunistă, cinstea, modestia și generozitatea sa vor dăinui mereu vii în amintirea noastră.

Realizările la care ai avut fericirea să contribui prin abnegația și devotamentul tău, tovarășe Mihail Roșianu, sînt împlinirea idealului pentru care n-ai precupețit niciodată strădaniile și capacitatea ta, constituie însuși omagiul pe care tu l-ai adus cauzei sfinte a socialismului, căreia i-ai închinat întreaga viață.

În aceste clipe de omenească durere, cînd ne luăm rămas bun de la tine, te încredințăm, iubite tovarăș și prieten, de întreaga noastră hotărîre de a sluji fără preget cauza socialismului și a comunismului, a înfloririi patriei, a bunăstării și fericirii poporului român. Vom păstra pentru totdeauna în inima și mintea noastră amintirea ta luminoasă, de militant devotat al partidului și statului nostru”.

Ceremonia funebă a luat sfîrșit în acordurile „Internaționalei”, în timp ce compania de onoare aducea un ultim omagiu celui dispărut.

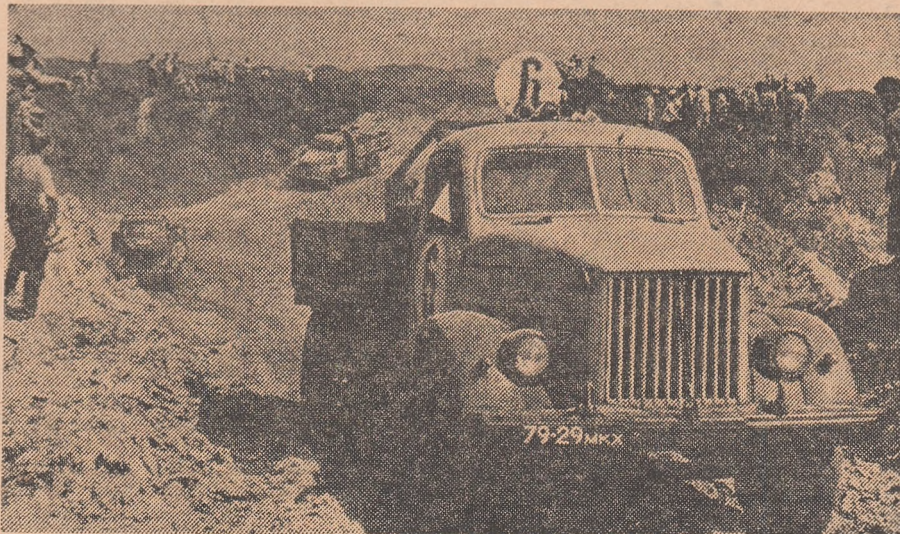
MERIDIANE

„Obi” — 90 de zile in derivă

La 23 iulie motonava „Obi”, vasul amiral al flotei antarctice sovietice, s-a desprins în sfîrșit din strînsimea gheții. Exact cu 90 de zile mai înainte, minată de vînt și de curenți, ea fusese prinsă în banchiză, din care nu s-a mai putut deșaga și a trebuit să se lase dusă în derivă. Tot vîntul și valurile, dar ajutate și de exploziile provocate de jîr împrejurul navei, au eliberat-o înainte de sfîrșitul iernii polare.

Membrii celei de-a 17 expediții antarctice sovietice se imbarcaseră pe „Obi” pentru a se întoarce acasă după un sezon petrecut la stația „Mirnii”. Acum citva timp, cînd nu se putea prevedea cît va mai rămîne „Obi” prizonier al banchizei, o parte din ei au fost transferați cu avionul și elicopterul la bordul lui „Navarin”, navă propulsată de motoare Diesel electrice. Un avion „IL-14” i-a transportat mai întîi pe un aisberg aflat la circa 400 km de coastă, unde fusese improvizat un aeroport, iar de acolo au fost luați de un elicopter care i-a depus pe puntea lui „Navarin”, ancorat la 80 km în larg.

Împreună cu echipajul lui „Obi”, ceilalți membri ai expediției au căutat să

„Crosul autocamioanelor”, devenit tradițional în capitala Uniunii Sovietice, a reunit anul acesta la start 60 de mașini. Competiția permite constructorilor depistarea eventualelor deficiențe ale mașinilor, pentru ca apoi să le poată remedia. În fotografie: aspect din timpul competiției.

Foto: V. Avatov

tragă maximum de folos din situația lor neobișnuită. Nava a fost transformată într-o stație de cercetare în derivă. În scurtele zile polare, care iarna abia dacă trec de trei ore, au făcut observații meteorologice, au studiat starea și deplasarea gheții, iar la fiecare patru ore au măsurat adîncimea

oceanului. „Obi” s-a deplasat citeva sute de mile.

O deosebită atenție a fost acordată „comportamentului” corpului său în aceste condiții. Toate datele culese au fost înregistrate pe aparate electronice și vor fi extrem de utile constructorilor de nave.

PENTRU MENAJ

Culoarea temperaturii

Cine nu știe cît de importante și de utile sînt indicatoarele ?! Cînd un conducător intenționează să cotească la stînga sau la dreapta, el își anunță această intenție cu ajutorul semnalizatorului luminos al mașinii. Dar există și multe alte tipuri de indicatoare, de pildă, cele radioactive. Cînd detectează particule emise de elemente radioactive, contorul Geiger-Müller începe să trosnească puternic...

Cum am putea însă obliga un frigider să „anunțe” imediat schimbarea bruscă a temperaturii din interiorul lui? Mai ales atunci cînd o gospodină dorește să păstreze în frigider o cantitate mai mare de alimente proaspete.

Grație unui studiu atent al proceselor biochimice care se petrec în alimente ce s-au alterat s-a putut realiza un indicator al temperaturii din frigider. În funcție de temperatura dinăuntrul acestuia, indicatorul își schimbă culoarea și, în felul acesta, o anunță pe gospodină dacă temperatura din interior este suficient de coborîtă pentru a împiedica alterarea alimentelor — sau nu.

O PASIUNE MISTUITOARE : SCOICILE

Aventura putea să se sfirșească tragic

„De mult doream să filmez recife și să-mi intitulez pelicula „Reciful viu” — mărturisește operatorul francez Marcel I. Schwarz într-un reportaj publicat recent de „Vokrug sveta”. Mai întâi am vrut să filmez în Australia, în Marea Barieră de Corali, adevărată minune a lumii... Dar pînă la urmă m-am răzgîndit, căci voiam să găsesc o zonă și mai bună, adică mai puțin invadată de om.

Încît, cum am ajuns în Noua Caledonie, am cerut părerea unor vechi prieteni: familia Riverset. În cele câteva decenii petrecute în regiunea aceea, prietenii mei izbutiseră să-și facă una din cele mai bune colecții de scoici din lume. Soții Riverset mi-au confirmat opinia despre Australia.

— Din cîte știu, mi-a spus prudent Pierre Riverset, în zona Marii Bariere există acum mai multe cutii de conserve și sticle de coca-cola decît scoici... Evident, Bariera are o lungime de 2.300 km și undeva, de-a lungul ei, s-ar mai putea găsi niște colțisoare neatînse de om, dar găsirea lor ți-ar lua cel puțin trei-patru luni. Pe cînd aici te-am putea ajuta noi. Și apoi Marea Barieră e la 40—50 km depărtare de țărîm, în timp ce în Noua Caledonie recifele sînt foarte aproape.

Argumentele lui m-au convins și, chiar în aceeași seară, am început să mă pregătesc pentru expediție. La Noumea, capitala Noii Caledonii, scoicile sînt o pasiune generală. Oamenii discută despre scoici mai mult decît despre politică și chiar despre bani. Scoicile sînt o adevărată verigă de legătură între familii prietene sau vrăjmașe (!).

Emisiunile de știri de la radio nu încep cu evenimente de importanță mondială, ci cu buletinul meteorologic. Cînd se întîlnesc pe stradă, prietenii își șoptesc: „Ai auzit? Astăzi la 12.07 o să fie 02, mîine 03”. Ceea ce vrea să spună că, în pauza de prînz, în loc să se ducă la masă ar fi bine să dea o raită în lagună. Un reflux mare (01) e rar; 02 e mai frecvent. Dar și în cazul unui 03 se mai poate găsi ceva; 04, 05, 06 etc. nu merită însă nici o atenție.

Această mistuitoare pasiune influențează și piața... cărții. Într-adevăr, cele mai căutate cărți sînt în Noua Caledonie lucrările despre moluște, în special cele cu desene. Ziarele publică fotografii cu exemplare rare. Textul de sub fotografiile menționează neapărat și prețul, uneori exprimat în milioane de franci vechi. Fericiții posesori de scoici se fotografiază cu colecțiile lor, așa cum în alte locuri vinătorii se fotografiază cu lei sau leoparzii uciși.

„Plimbare”

pe un cîmp minat

Dar scoicile nu aduc numai fericire, ci și tragedii. În cimitirele din insulă și-au aflat somnul de veci multe victime ale lagunei. Căci cu marea nu e de glumit. Moartea e necrușătoare cu cei care se aventurează prea departe. În plus, există riscul de a da peste scoici ucigașe. Statisticile atestă că aceste moluște, aparent inofensive, sînt mai primejdioase chiar decît... rechini. În bazinul Pacificului, rechini ucizi, în medie, un om la doi ani, în timp ce scoicile fac anual două-trei victime. Dar, mai bine, iată acest pasaj dintr-un document intitulat „Moluștele otrăvitoare din Noua Caledonie”:

„În octombrie 1962, Institutul Pasteur din Noumea a studiat veninul moluștelor care pricinuiseră moartea citorva locuitori din insulă. Trebuie să menționăm că băștinășii din insulele zonei sudice a Pacificului cunosc de mult efectul acestui venin. Întrucît în multe insule nu există medici, e greu de sta-

blit numărul exact al victimelor făcute de moluște”.

În continuare, documentul arată că, încă din 1705, naturalistul olandez Rumfius a atras atenția asupra efectului fatal al veninului de scoică.

Și, în fine, se încheie cu un apel patetic: „Cînd adunați scoici nu uitați că pașiți pe un cîmp minat. Dacă din colecție vă lipsește o anumită „mină”, culegeți-o cu maximă prudență!”.

Și totuși, după ce am terminat pregătirile, am pornit cu soții Riverset spre recife ca să filmez. Timp de 15 zile am cutreierat lagunele din împrejurimi.

Evident, există mi de varietăți de scoici. Dar cum eu nu sînt colecționar, pentru mine ele erau numai formă, culoare și desen. Prietenii mei mă învățau cum să mă port cu natura. Fiecare piatră trebuie pusă la loc, îmi spuneau ei cu răbdare; dacă lași un mic recif în dezordine, el moare.

Seara, în timp ce fumam la lumina stelelor, prietenii mei mi-au dat multe amănunte care, chiar dacă nu m-au făcut specialist în scoici, mi-au umplut totuși multe lacune în acest domeniu. Am aflat astfel, între altele, că din Murex trunculus fenicienii obțineau o purpură regală atît de frumoasă și rezistentă încît, a povestit Plutarh, ea nu se decolora nici după cîteva secole. Cea mai celebră scoică pare a fi, însă, cauri. Mulți europeni s-au îmbogățit, acum două-trei veacuri, schimbînd cauri pe fildeș, aur și sclavi în Africa de Vest.

Evident, am vorbit și despre raritățile din Noua Caledonie. La Noumea există, dealtfel, singura bursă neagră de scoici din lume unde vin regulat, pentru tranzacții, colecționarii bogăți.

Cea mai rară scoică din lume este Cypraea leucodon; din cîte se știe, există numai două exemplare — una la British Museum și cealaltă la Muzeul Universității din Harvard (S.U.A.). Despre descoperirea lor circulă, însă, atîtea legende, încît e greu de spus exact unde au fost găsite. Se crede, totuși, că lângă țărmul Africii de Sud.

Rare sînt și marile scoici perliere, care trăiesc cîte o sută de ani și chiar mai mult. Uneori, ele fabrică perle mari cît o minge de ping-pong. În biserica Saint-Sulpice din Paris există două imense scoici perliere dăruite de Republica Venețiană regelui Francisc I. După părerea mea, o asemenea scoică trebuie să fi cîntărit circa o jumătate de tonă.

În Noua Caledonie există multe scoici perliere, dar bineînțeles nu de aceste dimensiuni ieșite din comun. Se pescuiește relativ simplu: în valvele deschise se introduce capătul unei sfori la care s-a făcut un nod. Cînd sfoara atinge carnea, foarte sensibilă, valvele se închid și pescuitorul poate trage prada pe țărm. Aceste scoici au dat

naștere multor legende despre pescuitorii ghinioniști care și-au prins o mină sau un picior între valve. Dar, pe legea mea, e nevoie de un curaj și o abilitate nemaipomenite ca să cutezi să viri între ele o mină sau un picior...

O altă scoică frumoasă, pe nume Gloria maris, de culoare portocalie și cu un desen complicat pe valve, nu e socotită totuși printre moluștele rare, întrucît există în 30 de colecții. Cu toate acestea, prețul ei la bursa neagră din Noumea este fabulos: 20.000 de dolari. Se povestește că un american care a-

O piesă rară

vea două exemplare identice, a strivit el însuși cu pantoful unul din ele, ca să fie posesorul unui exemplar unic.

Un admirator al Gloriei maris din Noua Caledonie mi-a spus că a găsit resturi de astfel de scoici în pîntecele a trei pești mari capturați lângă insula Saint Phalle, încît regina moluștelor trebuia căutată numai acolo. Era o idee! Din păcate, însă, Pierre Riverset nu mă putea însoți, dat fiind că colecționarea de scoici nu-l scutea de nevoia de a-și câștiga existența. Dar cînd ne-am înapoiat la Noumea, a lansat știrea că „Marcel caută o barcă ca să se ducă după Gloria maris lângă Saint Phalle”. A fost de ajuns...

Trei zile după aceea, a venit la mine un englez roșcat, pe nume Ron Carry, proprietarul unei șalupe de 12 m lungime cu ispititorul nume: „Amatorul de aventuri”. Englezul avea două hobby-uri, cum nu se poate mai potrivite pentru întreprinderea mea: gătitul și vînătoarea subacvatică. În sfîrșit, în afară de mine și de Ron, la bordul ambarcațiunii se mai afla un marinar, pe nume Tuffy, care în actele de bord purta pomposul nume de „secund”.

În cele din urmă, „Amatorul de aventuri” a ieșit în larg. A trebuit însă să cercetăm mult timp barla pînă cînd am descoperit minusculele puncte numite Saint Phalle. Această fișie de uscat își

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj !

datorează numele căpitanului navei comerciale „Alcimene” care a murit acolo în 1850. Acum insulița e aproape pustie. În cițiva palmieri își făcuseră cuib niște vulturi de mare, păsări prudente și pretențioase.

Recifele lagunei din Saint Phalle au furnizat filmului meu multe secvențe inedite. Niciodată nu mai văzusem pînă atunci atîtea splendide stele de mare. Ca să nu mai vorbesc de scoici, care se găseau acolo în straturi-straturi.

Nu era Gloria maris...

Am rătăcit zile în șir viriți în apă pînă la genunchi, iar seara ne continuam munca la lumina felinarelor. Să încerc o descriere a scoicilor? Ar fi inutil. Am adunat zeci de exemplare, de diverse specii, una mai frumoasă decît alta. Într-o zi barometrul încremenește la timp senin. Laguna părea că dormitează. Intenționam să mai rămînem la Saint Phalle oel puțin o săptămînă, dacă vremea avea să ne fie prielnică. Dar a doua zi, după ce ne-am depărtat doi kilometri de țărîm ca să ne cufundăm în depozitele acestui uriaș muzeu marin, am pornit înot spre un mare recif de corali. Cum am virit însă mina sub o piatră am simțit o înțepătură puternică; aducea eu senzația pe care ți-o dă atingerea de un fir electric neizolat. Am sărit ca ars și am strigat:

— Ron! Tuffy!

Insoțitorii mei au crezut că găsiseră mult rîvnita Gloria maris. Dar realitatea era mult mai puțin îmbucurătoare. După toate aparențele, pusesem mina pe o scoică ucigașă. Pînderea imediată a graiului mi-a confirmat temerea. Durerea era atît de cumplită, încît scrișneam din dinți ca să nu urflu. Cuprins de panică, am luat cuțitul și am făcut o tăietură adîncă în jurul locului afectat. Ron și Tuffy au pornit imediat spre locul cu pricina ca să vadă asasinul. Dar sub piatră nu era nimic.

— Un pește! Un pește-scorpion, a exclamat, însă, deodată Tuffy.

Rezulta că ne înșelasem și că mă mușcase un pește-scorpion. Dar și veninul acestuia poate concura cu succes pe cel al scoicii ucigașe. După cîte se știe, peștele-scorpion are la activul lui șase cazuri mortale, dintre care ultimul s-a produs în 1965, cînd i-a căzut victimă un pescar. Bielul om a murit după cîteva ore în chinuri groaznice și după ce-și pierduse mai întîi vederea.

Insoțitorii mei mi-au legat strîns mina stîngă, mai sus de înțepătură, apoi am pornit cu toții spre șalupă. Ron spera să găsim un doctor în insula Pome. Privită pe o hartă la scară mare, mica fișie de uscat se afla aproape de noi. Dar de fapt ne-au trebuit 5 ore ca să ajungem la ea. Cu fiecare oră ce trecea îmi pierdeam și mai mult speranța și vederea. Iar mina îmi amortise complet.

Ron a luat legătura prin radio cu țărmul și a întrebat dacă medicul era acolo. I s-a răspuns, însă, că doctorul plecase cu două zile înainte în Noua Caledonie după medicamente.

Ciudat, în loc să mă doboare cu desăvîrșire, vestea mi-a ameliorat parca instantaneu starea de spirit. Pinza din fața ochilor a început să se destrame și am putut să văd ce se petrecea la un metru în fața mea, apoi la doi metri. Din moment ce nu exista medic, însemna că trebuia să mă bizui numai pe mine. Era deci imperios necesar să-mi păstrez calmul. Mi se părea că și mina își recăpătase sensibilitatea. Da, îmi puteam mișca degetele. M-am prins cu ele de marginea ambarcațiunii...

— Tuffy, am rostit atunci. Cîntă ceva care să semene cu un marș funebru. Tuffy a pus bucuros mina pe chitară și mi-a îndeplinit dorința. Iar eu am început să bat ușor tactul cu mina...

CINEMA

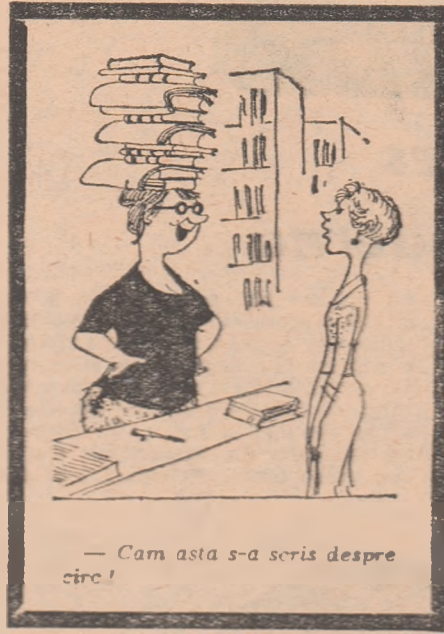
Jucătorul — altfel

Interesantă evoluția artistică a lui Alexei Batalov! De la rolurile care l-au consacrat ca pe „un actor al timpului nostru” a trecut, în regie, direct — și deocamdată exclusiv — la opere clasice celebre. Și calcă cu pas sigur pe acest teren alunecos. Primul lui film a fost „Mantaua”, al doilea — „Trei grășuni”, ecranizare a unei cunoscută povești de Iuri Oleșă; cu al treilea a făcut un nou viraj surprinzător spre Dostoievski.

Putem spune, deci, că Batalov, ca regizor, a ieșit și el din mantaua lui Gogol. Dar când a fost să ecranizeze din marele autor care a lansat această locuțiune faimoasă, definitorie pentru o întreagă literatură, a ales paginile cele mai puțin „gogolene” din opera lui Dostoievski: romanul „Jucătorul”.

„Jucătorul” este, alături de „Anna Karenina”, titlul din literatura rusă

to-ceslovacă („Jucătorul” este o coproducție a studiourilor „Lenfilm” și „Barrandov” din Praga) ne prezintă clar o lume privită de aici și de acum, îndreptînd parca spre ea un binoclu întors pe dos, care o depărtează și mai mult de noi în timp și în spațiu. Este o lume ciudată, de panoptic, cu nimic viu în mișcările de fantome ale fapturilor care o populează. Nimeni nu se mai ține cu adevărat pe picioarele sale, la figurat și la propriu, imaginea paralizicului din parc revenind mereu ca un simbol al imobilității, al stagnării. O lume în care oamenii își pierd chipul de om. Semnificative în această privință sînt scenele de la cazinou cînd joacă la ruletă mătusa bătrînă și tînărul preceptor. În jurul lor se îngrămădește o masă de măști sculptate la fel de viciu. Altminteri, filmul realizează portretizări fine, diferențiate — colective și indivi-

— Cam asta s-a scris despre cine!

sat dinadins la urmă, deși el este cel dintîi.

De la micul Ivan, trecînd pe la Boriska-clopotarul din „Rubîlov” și pînă la Vasili Ivanovici-jucătorul, Nikolai Burliaev s-a transformat dintr-un „copil-minune” într-un actor adevărat.

Fizionomia lui sensibilă, nervoasă, răsfrîngînd o lumină interioară este cum nu se poate mai potrivită pentru rolul lui Vasili Ivanovici, personaj din familia lui Mitea Karamazov, Raskolnikov, Nastasia Filipovna, pe care Dostoievski li ridică deasupra viciului, a păcătului lor, salvînd prin ei simburile din din om în cele mai umilitoare condiții de decădere. Batalov merge chiar mai departe, înobilînd prin dragoste patima jucătorului, om puternic și superior. Într-atît, încît abandonîndu-te filmului și uitînd tot ce știi din carte, sperî pînă în ultima clipă că va fi mai tare decît viciul, că se va duce la cazinou cu pas liniștit, ca omul pregătît să-și înfrunte dusmanul, va măsura calm mesele de joc, va spune „gata!” și le va întoarce soarele. Dar nu se întîmplă așa — *les jeux sont faits, rien ne va plus!*

Iulia Scutaru

INTERVIU

Richard Burton, veșnic debitor

Richard Jenkins, născut ca al optulea copil în familia unui miner din Țara Galilor și cunoscut în lumea artei sub numele de Richard Burton, își amintește cu plăcere de anii copilăriei.

— Sînt os de muncitor — îi place să repete. N-am mers însă pe urmele străbunicului, bunicului și tatălui meu din rațiuni economice. În familie se știa ce muncă de ocnăș este mineritul și ce prost este plătită. Or, ca figurant într-o trupă de provincie, cîștigam, la numai șaisprezece ani, de trei ori mai mult. Asta mi-a hotărît soarta. Vă spun toate acestea ca să înțelegeți că participarea mea la filmul iugoslav „Sutjeska” este absolut firească. Iugoslavia a fost atunci salvată de vitejia oamenilor simpli, a poporului. Ocupanții nazisti au aruncat împotriva partizanilor zeci de divizii de elită. Filmul nostru se oprește asupra unui episod din bătălia pe viață și pe moarte purtată atunci: aceea de la 15 mai 1943. Acceptînd să joce rolul viteazului comandant de partizani, mareșalul Tito, am avut ocazia să mă întîlnesc de cîteva ori în timpul filmărilor cu acest om extrem de interesant.

Cineastii iugoslavi ne-au povestit că Richard Burton nu s-a cruțat, că a făcut pe jos zeci de kilometri, a studiat atent locul crîncenelor bătălii care s-au purtat în dreptul rîului Sutjeska. A cercetat, de asemenea, documentele istorice din acea perioadă, vrînd să fie în deplină cunoștință de cauză.

— Din documente am aflat că partizanii au străpuns trei inele ale încercuirii fasciste, zădărniciînd planurile hitleriste de lichidare a celui puternic focar de rezistență din Balcani. Dealtfel tema războiului nu este abstractă pentru mine. În cei trei ani și jumătate de război, făcut în aviația britanică, ea a dobîndit un sens cît se poate de concret. Am urît și urăsc fascismul. De aceea, la 17 ani, după ce căpătaseram cu greu o bursă la Oxford, am întrerupt studiile și am plecat voluntar. Și mi-am făcut datoria pînă am fost rănit. V-am

vorbit despre cariera mea militară tot ca să înțelegeți că filmul „Sutjeska” nu este un accident în biografia mea actoricească.

Aceeași răspundere o simt și cînd este vorba de ecranizările marilor opere ale lui Shakespeare. Căci, oricît ar părea de paradoxal, englezii îl cunosc tot mai puțin pe genialul lor compatriot William Shakespeare. O explicație ar fi că spectacolele de teatru au un cerc limitat de spectatori. Pe cînd un film e altceva. „Femeia îndărătnică”, de exemplu, s-a bucurat de un enorm succes de public și am fost bucuros că milioane de oameni s-au putut astfel împărtași din arta adevărată.

Iubesc teatrul și sînt adinec încredințat că cel mai bun antrenament pentru un actor de cinema a fost și rămîne teatrul. Aș fi dat orice să fi putut lucra sub îndrumarea unui regizor ca Stanislavski. Eu rămîn un veșnic debitor oamenilor de teatru, unor personalități proeminente ca John Gielgud, Laurence Olivier, Alec Guinness, Paul Scofield.

K. Sovietov

TEATRU

Miraculoasa planetă a Micului Prinț

Dragă Antoine de Saint-Exupéry! Norocul mi-a suris: l-am văzut pe Micul Prinț, i-am auzit vocea ca un clinchet de clopoțel, am plîns împreună cu el și îmi amintesc de acele lacrimi ca de o mare fericire. Dar să-ți povestesc cum l-am înfîlînit.

...O sală. Luminile se sting și pe scenă intră, nu, pe scenă apare brusc un bătețel. Primele cuvinte pe care le rosteste nu seamănă a cuvinte. Al spune că te mîngie niște mîini curate de copil, purificîndu-te, eliberîndu-te de toate grijile și enervările zilnice. În clipa aceea pereții dispar, plafonul coboară și începe să planeze ca aripile unui avion. Uită că te afli la teatru și ai vrea să te întorci iarăși pe planeta minunată numită copilărie. Ca să poți răspunde la orice întrebare a Micului Prinț fără a evita privirea ochilor săi mirați care par făcuți pentru a-l întreba pe oameni: de ce ați devenit adulți așa de repede? Și dacă sînteți într-adevăr adulți de ce trebuie să fiți slabi și să mințiți?

Dragă Saint-Ex. l-am înfîlînit pe Micul Prinț la Moscova, pe strada Gorki, la teatrul „Stanislavski”. El trăiește în inima actriței Olga Bgan,

Prințisorul Olgăi Bgan și al nostru

o actriță uimitoare, care țiar fi plăcut precis și dumitale. Datorită ei l-au regăsit pe prințisor spectatorii din Moscova. Apoi cei din Leningrad și din Omsk, din Herson și din Gomel. Și este așteptat cu nerăbdare în multe alte orașe. Poți să fii liniștit în privința lui: Olga Bgan îl iubește, iar toți cei care o văd cred în ea așa cum crezi în soarele de primăvară după o iarnă lungă și geroasă.

Al dumițale fidel cititor,

Andrei Kalidnin

Mam'selle Blanche, văzută de Itka Zelenogorska

cel mai căutat de cinematografia mondială. Cartea a avut pînă acum parte de șapte ecranizări. Dintre ele noi cunoaștem doar versiunea lui Claude Autant-Lara, cu Gérard Philippe în rolul titular.

În „lectura” cineaștilor francezi, romanul părea mai mult balzacian decît dostoievskian; dar, mai ales, spiritul francez era dublat de o anumită viziune general-occidentală asupra lui Dostoievski, din care decurgea atmosfera sumbră, apăsătoare, comportamentele — frizînd patologicul — ale personajelor; iar în mijlocul acelei lumi bolnave, bolnave, bolnave incurabil, Gérard Philippe purtîndu-și silueta subțire ce n-a apucat să îmbătrînească.

Batalov propune o interpretare insolită. Toată fauna aceea specială care mișună în carte el o vede în linii caricaturale. Neluată în serios, ea pierde din forța dramatică pe care realmente o are; pierdere în principiu regretabilă, însă nu și pentru acest film. Regizorul și întreaga echipă mixtă sovie-

duale. Fauna cazinourilor este completă: nu lipsesc bătrînii împătimiti de joc, lefterii care nu se mai pot bucura decît de priveștiștea ruletei, chibitii, dubioșii, clienții de vază, demoazele animatoare și interesate să controleze cîștigul protectorilor coptice. O lume mai degrabă grotescă decît jalnică, pe care o privim cu o curiozitate pur științifică.

Porirete individuale pregnante schițează marea actriță Liubov Dobrjanskaja (mătusa bătrînă mai lucidă decît toți ceilalți), Vsevolod Kuznețov (generalul sfîșiat între amor și ipotecă), Vasili Livanov (Des Grieux, fals conte și fals văr), Itka Zelenogorska (o mademoiselle Blanche mincătoare de averi cu lingura), Tatiana Ivanova (o Polina meritînd un destin mai bun). Și Nikolai Burliaev, pe care l-am lă-

REFLECTOR

■ Senzație într-un oraș francez: un tînăr indian din Amazonia, care face tot ce vrea și spune tot ce gîndește. Cum, în plus, mai este implicat și într-o intrigă amoroasă cu o prea frumoasă tînără doamnă, e normal ca mai devreme sau mai tîrziu să intre în conflict nu numai cu orașul, ci și cu întreaga republică. Încît pînă la urmă nu-i rămîne altă cale decît să se întoarcă în țara sa. Prin această comedie, intitulată „Inadaptatul”, regizorul R. Carbonnaux vrea să facă un tablou al timpului și contemporanilor săi.

■ După ce își va îndeplini obligațiile de infirmieră în filmul „Pafinele cu rotile”, Barbara Streisand va turna o continuare la musicalul „Funny Girl” care a lansat-o și i-a adus un „Oscar” mult controversat.

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

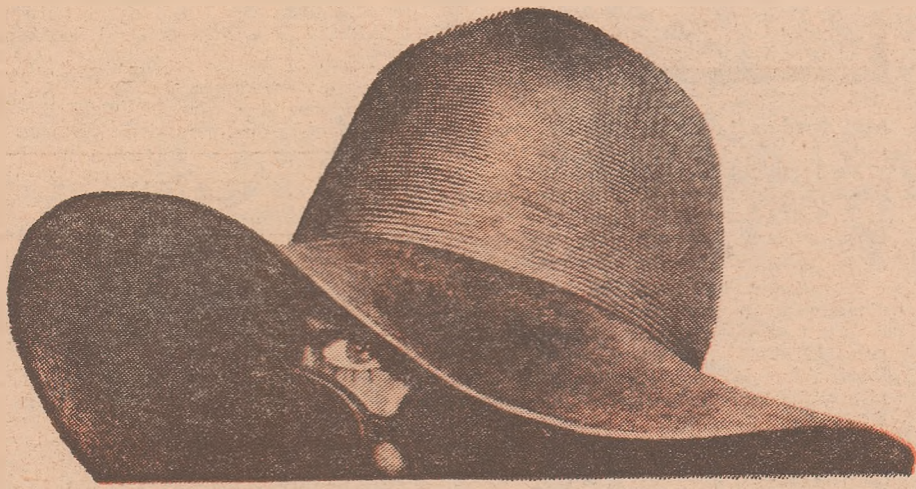

CRIMINALISTICĂ

Sherlock Holmes in versiune modernă

Mulți savanți citesc, se spune, cu plăcere romane polițiste. Această împrejurare se datorește, poate, faptului că acțiunea criminaliștilor le amintește, în anumite privințe, de propria lor activitate. Într-adevăr, atât pentru anchetatorul pornit să elucideze împrejurările în care s-a comis o crimă, de pildă, cât și pentru omul de știință do-

nu indicau nici o urmă: de la data crimei trecuse cîtva timp și pe tășul topoarelor se formaseră între timp noi creștături sau dispăruseră cele vechi. De aceea, anchetatorul a cerut expertului să cerceteze și alte obiecte cu urme similare. După puțin timp, în curtea unuia din suspecti au fost găsite câteva bucăți de lemn și mai mulți

Precauțiunile sînt zadarnice! Puține mistere mai rezistă mijloacelor moderne de investigație!

ritor să dezlege o enigmă a naturii, la început descoperirile sînt numai o idee vagă, o bănuială, se nasc parcă spontan, intuitiv, pentru ca abia mai apoi să se concretizeze în fapte, mărturii și, pînă la urmă, într-o concepție bine argumentată.

Așadar, savanții citesc romane polițiste. Dar și juristii, la rîndul lor, urmăresc cu tot mai mult interes publicațiile științifice: căci îi interesează în egală măsură noutățile din psihologie și sociologie, economie și medicină, fizică și chimie, biologie și tehnică. Încît, fără exagerare, se poate afirma că sînt interesați de mai toate sferele cunoașterii. Ei caută mereu alți auxiliari pentru dificila lor activitate. Și nu rareori se întîmplă să-i afle în cele mai neașteptate domenii.

Se știe în general că în criminalistică totul se măsoară astăzi: creștăturile unui topor, mișcarea mîinii care a semnat un act, impuritățile din cerneală, urma lăsată de un automobil care a frînat brusc, distanța de la care a fost împușcat cineva sau urma lăsată de un glonte pe țeava puștii. Ba uneori chiar și lucruri care, aparent, sînt cu neputință de măsurat.

Într-o pădure a fost, de pildă, ucis un vîntor. Criminalul a îngropat cadavrul și a mascat groapa cu ramuri tăiate din copacii din preajmă. Cînd anchetatorul a venit la locul crimei, n-a găsit astfel nici un corp delict. Neavînd deci probe directe, s-a gîndit să caute măcar unele indirecte, ca de exemplu toporul cu care au fost tăiate crengile. Un expert chemat la fața locului a cercetat cu atenție vreo zece topoare adunate de la suspecti. Dar ele

pari dintr-un gard pe care se vedeau clar urme identice cu cele căutate.

Cînd trebuie aflate obiecte metalice — utilizate mai frecvent de criminali — se face apel la detectoare magnetice. Cadavrele îngropate în pămînt sînt descoperite cu un aparat care indică prezența gazelor rezultate din descompunerea țesuturilor.

Multe aparate și metode de cercetare folosite azi în criminalistică au avut inițial cu totul altă destinație. De cîtva timp specialiștii sovietici folosesc, de pildă, în expertiza judiciară un aparat numit profilograf-profilometru realizat, de fapt, pentru construcția de aparate de precizie. Aparatul permite reconstituirea profilului unei arme mărît de zece ori. Urmele lăuate de un cuțit, de un banal cui și chiar de un ac redau atît de fidel particularitățile instrumentului, încît identificarea lui este realizată cu multă ușurință. Iată ce relatează A. R. Șleahov, directorul Institutului unional de cercetări pentru expertiza judiciară. Institutul a primit recent pentru expertiză un chitanțier cu cîteva chitanțe lipsă. Ca să-l poată descoperi pe făptaș sau pe făptași anchetatorii ar fi trebuit să știe ce conțineră chitanțele dispărute. Expertii au apelat deci la un aparat care descoperă și pune în evidență urmele lăuate de creion pe alte foi, aflate sub foaia pe care s-a scris. Și infractorii au fost într-adevăr identificați.

Precizia expertizei criminaliste sporește cu fiecare an care trece. Fiecare treaptă urcată se sprijină pe cele mai noi realizări ale altor domenii științifice. Pînă nu de mult expertiza afla, de pildă, distanța de la care s-a tras dintr-o armă cu o aproximație de o jumătate de metru. Astăzi, așa-numita metodă neutronică de activare a redus aproximația la numai cîteva centimetri.

Polimerii realizați de industria chimică au permis expertilor să conserve urme și obiecte. Folosirea în criminalistică a pastei de polimeri poate fi chiar comparată cu „revoluția” pe care a declanșat-o, la vremea ei, introducerea în același domeniu a fotografiei. Cu ajutorul pastei pot fi fixate, de pildă, urma unui cuțit în unt, amprente digitale, urme de dinți într-un măr etc.

Dealtfel și metoda de prelevare a amprentelor digitale s-a perfecționat ajungînd acum, după cum afirmă specialiștii, la adevărate culmi de perfecțiune. Milioane optice, chimice etc. extrem de sensibile permit luarea de amprente de pe absolut orice material, sticlă, hîrtie, țesături. În plus, amprente — nu numai cele digitale, ci și ale dosului palmei, ale cotului, frunții — pot fi luate acum după cîteva zile. Dar la acest capitol mai există totuși o problemă care continuă să-i pună pe criminaliști în incercătură: cum poate fi găsit un criminal după amprenta

unui singur deget lăsată de el la locul crimei? Descoperirea vinovatului după acest unic indiciu presupune compararea acestuia cu zece sau sute de mii de amprente păstrate în cartoteci, activitate peste puterile unui singur om. De aceea criminaliștii sovietici studiază în momentul de față, în colaborare cu specialiștii în cibernetică, posibilitatea construirii unui aparat care să poată selecta și compara mii de amprente în numai cîteva minute.

CHIMIE

Ce se întîmplă cînd aprindem o țigară...

Pentru mulți dintre noi, aprinderea unei țigări este un gest atît de familiar, încît nu-i mai acordăm nici o atenție. Și totuși ar fi bine s-o facem. Căci de fiecare dată acest gest stereotip declanșează o suită de fenomene fizice și chimice atît de complexe, încît nici laboratoare speciale dotate cu aparatură ultramodernă nu le-au putut analiza încă în toată amploarea și consecințele lor — cum remarcă recent un cunoscut comentator științific.

Procesul inițial se desfășoară într-un timp mult mai scurt decît e nevoie pentru a-l descrie: sub efectul acțiunii unui chibrit sau a unei flăcări de brichetă, tutunul scoate gaze care se condensează imediat dînd naștere primului fum. Acest fenomen se produce la circa 300 de grade; după cîteva clipe, cînd temperatura ajunge la 450 de grade, începe carbonizarea. Tutunul se consumă, dar încă nu arde. El devine incandescent numai cînd temperatura ajunge la circa 600 de grade. Atunci, la capătul țigării se formează un con roșiat.

Așadar tutunul începe să se consume înainte de a se aprinde. O seamă de produse volatile pe care le degajă se condensează rapid, iar conul incandescent dobîndește o densitate mai mare decît a restului țigării. Circulația aerului se lovește astfel de o anume rezis-

Ultimul fum
Foto: P. Milenko

tență; cu alte cuvinte, imediat ce e aprinsă, țigara pierde o parte din permeabilitatea ei. Pe de altă parte, însă, în clipa cînd aprindem tutunul, dăm foc și hîrtiei care-l învelește. Aceasta arde mai repede decît tutunul. Conul incandescent nu mai este înconjurat, la periferia sa, de hîrtie. Cînd „tragem” un fum, aerul poate trece deci în jurul conului.

În felul acesta, cînd „tragem” un fum, trimitem aer îndărătul extremității incandescente, pe la periferia ei. Aspirația provoacă un aflus de oxigen și, implicit, o accelerare a combustiei și o creștere a temperaturii. Diferența de temperatură dintre extremitatea aprinsă a țigării și partea din aceasta care n-a început încă să ardă crește brusc, dar se micșorează cînd încetăm să „tragem”. În linii mari, fenomenul a-

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

mintește de ceea ce se petrece într-o forjă atunci cînd sînt puse în funcțiune foalele.

Dar gazele calde care parvin din zona unde oxigenul a făcut să crească combustia se infiltrează în țigară și provoacă o umflare a fărîmiturilor de tutun; țigara tinde să se astupe și „currentul” de aer scade. Acest lucru se întîmplă chiar și atunci cînd continuăm să „tragem în piept” cu putere; o aspirație prelungită nu duce la un consum mai mare de tutun decît una mai scurtă.

În acest moment intervine o altă consecință: cînd terminăm de „tras” în piept, aerul nu mai poate ajunge către zona unde el a accelerat arderea și se produce un fel de gîtuire. Așa se explică de ce hîrtia nu continuă să se consume și de ce incandescența nu se propagă mai departe în tutun. De unde un alt paradox: tutunul se consumă mai degrabă prin carbonizare decît prin incandescență.

Pînă acum în gazele emise de țigări s-au putut identifica circa 1350 componente. Și încă se crede că această cifră este mult inferioară realității: s-ar putea ca numărul total al componentelor fumului de țigară să ajungă la 10 000 sau chiar 100 000, afirmă unii specialiști. Aceste cifre nu trebuie să ne mire — ni se explică — intrucît reacțiile chimice care se petrec în cursul combustiei unei țigări sînt infinite de complexe.

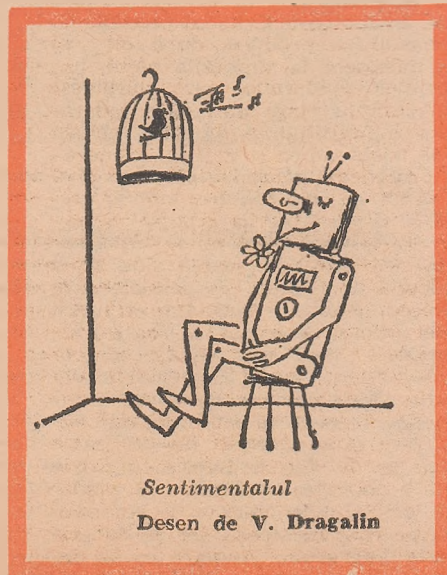
De aici însă și complexitatea consecințelor pe care le are fumul asupra organismului omenesc. Unele din ele sînt acum cunoscute și avertismentele la adresa fumătorilor se înmulțesc în toată lumea, dar mai sînt și altele, încă necunoscute, care pot fi la fel de nocive sau chiar mai periculoase.

ASTRONOMIE

Se apropie o cometă

Pentru iarna care vine ni se anunță un spectacol extrem de rar: o cometă neobișnuit de strălucitoare care, la sfîrșitul anului 1973 și începutul anului 1974, va lumina în fiecare seară cerul. De fapt, ea a și fost zărită, la 7 martie, fiind a șasea cometă descoperită anul acesta, și a căpătat numele de „Cometa 1973 — Kohoutek”, în cinstea astronomului care a avut norocul s-o vadă. Ulterior a putut fi detectată și pe o fotografie făcută la sfîrșitul lunii ianuarie.

Cometa a apărut mai întîi în partea de nord a constelației Dragonul ca o formație difuză cu densitate mai mare în centru. De atunci a fost prinsă în obiectivul telescoapelor la multe observatoare din lume. Ea se îndreaptă spre constelația Crabul, în care va zăbovi un timp, pentru ca să traverseze apoi constelațiile Sextantul, Corbul, Fecioara, Balanța și Scorpionul, iar în ianuarie 1974 să ajungă în Vărsător. În tot acest răstimp imaginea cometei, care se află acum la circa 475 000 000 km depărtare de Soare și la aproape 600 000 000 km de Pămînt, se va modifica mereu.

Sentimentalul
Desen de V. Dragalin

PSIHOLOGIE

De ce iubim cu inima

Toți psihologii și alți specialiști interesați în comportament știu astăzi că hipotalamusul, o mică regiune a creierului situată la baza lui, joacă un rol important în emotivitate. Dar de câte ori se referă la sursa unor emoții sau sentimente, îndeosebi a dragostei, poezii din toate timpurile și din toate colțurile lumii o situează în altă structură anatomică — inima. Dealtfel, referirile la inimă abundă nu numai în literatură, ci și în vorbirea de toate zilele: „Te iubesc din toată inima”, „Mi se rupe inima”, „Cu inima trin-

neritmică. Se prea poate ca în uter să intervină fenomenul de „imprinting” al bătăilor cardiace, în așa fel încît mai tîrziu în viață omul stabilește o legătură funcțională între experiența originară și sunete asemănătoare. În toate societățile din lume ritmul muzicii, de la bătăile tam-tam-ului la simfoniile lui Beethoven, seamănă cu ritmul cardiac. Și cu cît e mai primitivă cultura, cu atît mai apropiat este ritmul muzicii de bătăile inimii. Experiența prenatală ar putea chiar explica, din punct de vedere psihobiologic,

— Va să zică, te-ai înscris la Institutul de cultură fizică / Eu, la filozofie...
Desen de Rozanțev

După cit se pare, e poziția ideală atît pentru mamă cît și pentru copil.

...tă”, etc. De ce-o fi stabilit însă înțelegerea populară o legătură între sentimente și inimă?

Cercetări recente încearcă să dea un răspuns la această întrebare, lămurind mai întii relațiile dintre mamă și copil. Din câteva sute de mame observate în maternități în primele zile după ce născuseră, marea majoritate (pînă la 83 la sută) își țineau copilul pe brațul stîng. Întrebate de ce procedează așa, după o clipă de gîndire femeile stîngace au răspuns: „Sînt stîngace și-mi vine mai ușor așa”, în timp ce cele dreapta au declarat: „Ținînd copilul pe brațul stîng am mina dreaptă liberă ca să fac altceva cu ea”. Dar, după părerea specialiștilor, e puțin probabil ca mamele să procedeze la fel, dar din motive diferite. Așadar, sprijinul copilului pe brațul stîng ar fi mai degrabă un gest automat, fără legătură cu predominanța uneia din mâini. Rezultatele multor studii, inclusiv pe mame care au fost separate de copiii lor, sugerează că perioada critică în care stimulul reprezentat de ținutul nou-născutului declanșează un anumit răspuns din partea mamei este perioada imediat următoare nașterii, poate chiar primele 24 de ore.

Pentru comparație au fost observați și o serie de cumpărători adulți în timp ce părăseau, cu un pachet avînd aproximativ dimensiunile unui bebeluș, un mare magazin universal cu uși automate, care nu reclamau nici un gest cu mina. Jumătate dintre ei țineau pachetul cu stînga și jumătate cu dreapta, fără să existe vreo diferență între sexe. Concluzia a fost că pachetul nu trezește nici un sentiment, că cel care-l duce n-are poartă grija, cum ar purta-o unui copil. În schimb cercetarea a numeroase opere de artă, picturi și sculpturi în care un adult ține în brațe un copil a arătat că de cele mai multe ori o face pe stînga, într-un procent practic identic cu mamele studiate în maternități. Lucrul a fost observat pe reprezentări artistice provenind din diverse epoci și culturi.

Cînd o mamă își ține copilul pe brațul stîng, ea-l așază aproape de inimă. Nu corespunde oare această poziție cu o necesitate a copilului. S-ar părea că da. Într-adevăr, primul și cel mai pregnant sunet pe care-l aude acesta înainte de a se naște este bătaia inimii mamei, care se transmite prin aortă în lichidul amniotic. Cît timp se află în uter, fătul este hrănit, aprovizionat cu oxigen, ținut la o temperatură constantă și apărut de toate stresurile care-l întîmpină după naștere. Cînd vine pe lume senzațiile ritmice dispar, fiind înlocuite cu sunete neobișnuite, disonante,

atracția universală a muzicii.

Pentru a obține confirmarea faptului că tendința mamelor de a ține copiii pe stînga corespunde și unei nevoi a nou-născuților, a fost făcută o experiență în care un prim grup de copii au auzit fără întrerupere bătăile unei inimi adulte (înregistrate pe bandă de magnetofon), în timp ce al doilea grup auzea alte sunete. Copiii din al doilea grup au fost mult mai nerăzbiți și au plîns mai mult decît era normal (ceea ce a determinat întreruperea experienței după scurt timp) pe cînd copiii din primul grup au fost foarte liniștiți și au câștigat mai mult în greutate.

Natura nu obișnuiește să înzestreze ființele cu tendințe biologice dacă acestea nu au o valoare pentru supra-viețuirea speciei. Încît cînd descoperim o interacțiune între două organisme vii putem fi siguri că ambele trag un folos de pe urma ei. Așadar, cînd un copil este ținut pe brațul stîng al mamei, el este liniștit de bătăile inimii mamei și, la rîndul ei, aceasta are senzația că propriile ei bătăi îi sînt reflectate de copil și încearcă o profundă mulțumire.

BIOLOGIE

Cum „umblă” celulele

Cercetările făcute de un grup de biologi au culminat — după cum anunță presa științifică — cu elucidarea unui fenomen considerat, pînă nu de multă vreme, drept misterios. Este vorba a-nume de faptul că unele celule se pot deplasa datorită unei prelungiri protoplasmice — sau pseudopod — care permite transportarea progresivă a masei celulare într-o direcție determinată.

Acest mod de deplasare este bine-cunoscut de multă vreme la amibă. Dar nimeni nu bănuia că între acest protozoar microscopic și celulele funcționale ale organismelor mai evoluate ar exista o atît de strînsă înrudire. Schema mișcării se prezintă astfel: pentru a se deplasa, celula își extinde pseudopodul (gr. pseudos „fals” și pous, podos „picior”); nume dat prelungirilor protoplasmice ale protozoarelor

rizopode, care servesc la locomotie și la prinderea prăzii) în direcția mișcării dorite. După care, extremitatea pseudopodului se „agată” de suportul pe care celula urmează să se deplaseze. În fine, contractîndu-se, pseudopodul țîrăște celula spre punctul de contact cu suportul, și așa mai departe. Mișcarea ar echivala cu ceea ce geometrii numesc o mișcare de translație.

Observarea interesantului fenomen a suscitât cîteva întrebări. În primul rînd, cum se contractă pseudopodul? Se pare că, sînt de părere unii specialiști, în citoplasmă ar exista elemente contractile de același tip cu fibrele „chimic elastice” ale mușchilor. Euclul ar fi confirmat de observarea anumitor celule care produc pseudopode lungi și fine, care apoi se scurtează. Într-adevăr, în cursul experiențelor, unul dintre cercetători a izbutit să izoleze în citoplasma unei amibe o fibră de proteină, care ar putea fi, pare-se, la originea forței de contracție a pseudopodului. Dealtfel, fibre analoge au fost depistate și în multe tipuri de celule.

O altă problemă a fost: în ce condiții produce celula pseudopodul? În-

Modul de înaintare a unei celule

tr-adevăr, cercetătorii au remarcat că în unele cazuri, celula nu forma pseudopodul și părea inhibată cînd se afla în mediu cu alte celule, fenomen numit de cercetători „contact paralizant” asupra fibroblastelor. În asemenea condiții acestea își încetau mișcarea. Cu toate acestea, în grup mișcarea avea loc, fiind pricinuită de cîteva celule antrenante din frunte. Acest autocontrol al deplasărilor celulare este socotit extrem de interesant. Într-adevăr, se întimplă ca deplasarea unui grup de celule să nu fie omogenă, în masa celulară creîndu-se o „gaură”. În care caz, celulele ce mărginesc această gaură îndeplinesc rolul de „celulă de frunte”, desfășurînd ele activitatea pseudopodală iar, în final, resorb gaura. După care, din nou în contact cu alte celule, își inhibă activitatea precedentă. Fenomenul se produce, după cît se pare, îndeosebi la suprafața pielii, unde celulele epidermice care mărginesc o rană umplu plaga antrenînd îndărătul lor o multitudine de alte celule. Dar se poate ridica și o altă întrebare: cum procedează masa de celule pentru a le urma pe cele din frunte? Se crede că ar fi vorba de un „contact de urmărire”; celulele tînd să se urmărească în cîrd prin producerea unui scurt pseudopod de contact cu celulele care le preced. Anumite substanțe chimice ar face oficiul de mesaj, în așa fel încît celulele „știu” cînd sînt în contact sau nu, jucînd un rol important în conservarea arhitecturilor celulare.

Orcum, cercetările amintite sînt extrem de promițătoare. Ele ar putea explica pe de o parte creșterea foarte rapidă a unor tumori în care, în deplasarea lor, celulele bolnave le contaminează pe cele sănătoase, iar pe de alta procesul migrațiilor celulare ce se petrec în embrion.

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehn

tehnica tehnica tehnica t

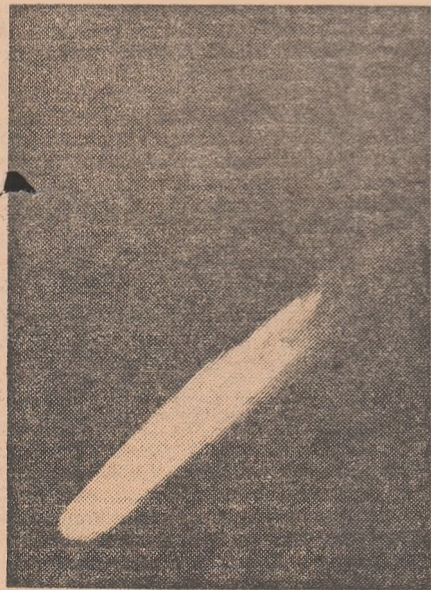
tehnica tehnica tehnica tehnic

tehnica tehnica tehnica te

După cum se știe, o cometă se compune dintr-un nor meteoritic, care constituie nucleul inclus în substanțe volatile — ca apă, sub formă de gheață, amoniac, metan, bioxid de carbon și dician — și din coadă. De cele mai multe ori nucleul cometelor are un diametru de pînă la 100 km, dar poate atinge și cîteva mii de kilometri. Coada cometelor se formează prin evaporarea substanțelor amintite și conține compuși ai hidrogenului, carbonului, azotului, oxigenului și sodiului. Sub influența radiației solare și îndeosebi a vîntului solar, ea crește rapid, de obicei în direcția opusă Soarelui, ajungînd să se întindă pe cîteva milioane de kilometri și, uneori, chiar pe cîteva sute de milioane de kilometri în spațiul cosmic.

La început, cometa Kohoutek va putea fi observată cu telescoape puternice, iar către sfîrșitul lui noiembrie va deveni vizibilă și prin telescoape mai mici. În fine, în decembrie va străluci cu deosebită putere în imediata apropiere a Soarelui, împrejurare care nu va ușura, desigur, cercetările. Ea va ajunge la circa 21.000.000 km de Soare (distanța minimă înregistrîndu-se probabil în ziua de 29 decembrie) și strălucirea îi va spori atît de mult, încît nu-i exclus să poată fi văzută și ziua. Dar intensitatea luminoasă nu poate fi pronosticată cu precizie. Actualmente se crede că ea o va depăși mult pe aceea a lui Venus, fiind poate chiar de 100 de ori mai puternică în

În 1957 a fost vizibilă cu ochiul liber cometa Mrkos

momentul apropierii maxime de Soare. Totuși, chiar și atunci, cometa se va afla la 150.000.000 km de Pămînt.

În istoria astronomiei sînt cunoscute mai multe exemple de comete vizibile și pe cerul diurn, în anii 363, 1106, 1402, 1744, 1843, 1847, 1853 și 1882. Cîteva comete au fost descoperite cu ocazia unei eclipse totale de Soare, ca în anii 60 î.e.n., 418, 1893 și 1948. Dat fiind că la 24 decembrie 1973 se va produce o eclipsă de Soare inelară, a cărei zonă centrală va începe pe coasta mexicană a Pacificului și se va întinde peste partea de nord a Americii de Sud și Atlanticului de mijloc pînă pe coasta apuseană a Africii, s-ar putea ca în aceste regiuni, unde lumina Soarelui va fi foarte slabă, cometa să fie vizibilă și cu ochiul liber.

SINGAPORE

Întimplări pe patru roți

Plantul turistic iminat în avion specifică că la Singapore nu există dificultăți de transport. El afirma categoric că „taxiuri de înaltă clasă, autobuze puternice și rișe exotice stau la orice oră din zi sau noapte la dispoziția călătorilor în orice punct al orașului”. Și într-adevăr...

După îndeplinirea formalităților de rigoare, cum am ieșit din clădirea aeroportului, m-am pomenit numaidecât înconjurat de o mulțime de inși foarte agitați. „Or fi reporteri, mi-am spus în gând, și mă iau probabil drept cine știe ce personalitate”. Dar gălăgioșii mei asediatori m-au ridicat pe sus și m-au dus în stația de taxi. Acolo am fost lăsat jos și a trebuit să asist la o inversată dispută între presupușii reporteri. Se dezbătea o problemă de interes major: cine să mă ducă cu mașina?

În cele din urmă am fost urcat într-un „Mercedes” vechi, reparat și răsreparat. Unul din „reporteri”, un lungan ars de soare și îmbrăcat în alb, s-a instalat la volan, după care m-a întrebat într-o engleză stilci-tă:

— Încotro?

N-am apucat, însă, să răspund, că mașina a și luat-o din loc, lăsându-i cu buza umflată pe cei care pierduseră „bătălia” și care din câte am înțeles nu se împăcaseră cu ideea că li se suflase un client.

Cum eram dornic să văd locuri noi, priveam avid în toate părțile încercând să rețin câte ceva din plantațiile de cocotieri, sătulețele, pagodele și colinele vălurite care-mi zburau prin fața ochilor. Dar era imposibil, căci acul vizometruului ajunsese la 160 de mite pe oră. Deodată, am auzit un scrișnet de frină și am simțit o zguduitură cumplită. Mașina noastră intrase într-un puhoi de automobile noi sau aproape gata să se răfăie în bucăți, uriașe sau pitice, de toate culorile curcubeului, care claxonau asurzitor. Eram la o intersecție. Nerăbdători, gata în orice clipă să o ia din loc, șoferii priveau ca hipnotizați semaforul. Atmosfera se încălzea tot mai mult, intrucât la intersecție continuau să vină mereu alte mașini, care le tot împingeau pe cele din față, creînd o înghesuială de nedescris și o cumplită gîtuire a circulației. Iar în clipa cînd semaforul și-a schimbat, în sfîrșit, culoarea, asupra noastră s-a năpustit o hoardă de mașini de diverse culori. „Holden”-ul din spatele nostru, care a stopat, a fost imediat răsturnat de un

camion cu banane care nu circula, ci zbură parcă. Noi am izbutit să parăsim teferi cîmpul de luptă. Mașina a cotit în viteză nebună pe o straduță laterală, unde se făcea un comerț intens. Oricît ar părea de ciudat, n-a rămas nici o victimă, a răsturnat numai o mașină mobilă a unui vânzător de supă. Lichidul verzui, cu șuvițe lungi de tăiețel, de aproape 50 cm, m-a plesnit în față prin geamul deschis al mașinii. Ce era să fac? Am înghițit în sec și mi-am șters obrazul cum am putut.

La universitate, care era de fapt ținta mea, am ajuns spre seară. Aparatul de taxat indica o sumă respectabilă. Încît, după ce am plătit cei 10 dolari, am jurat să nu mai iau taxiuri la Sin-

Singapore. Vedere din portul pescăresc

gapore. Dar chiar a doua zi dimineața a trebuit să apelez la un mijloc de transport. Căci universitatea e la 20 km de oraș. Cînd am cerut sfatul unui prieten cu mai multă experiență, el mi-a spus încurajator:

— O, e foarte simplu, aici sînt foarte multe taxiuri pirat.

— Cum?

— Pirat. E vorba de șoferii de taxiuri care n-au permis. „Taximetriști” clandestini.

„A, nu — mi-am spus în sinea mea — sînt sătul de experiența de ieri”.

— Dar un alt mijloc de transport nu mai există aici? I-am întrebat.

— Ba da, autobuze, stația e lângă cantină.

Într-adevăr, în piața din fața cantinei se afla un autobuz verzui. Era gol. Nu departe de el se vedea un grup de studenți care discutau cu șoferul unei ma-

șini exotice, pe a cărei capotă se puteau desluși cel puțin zece găuri proaspete și alte zece reparate dar încă nevoșite. Mi-am spus că în fața mea era un reprezentant al faimosului trib al șoferilor de taxiuri pirat.

În aceeași clipă mi-am amintit ce pătimisem în ajun, încît am fugit spre autobuz. Eram intrigat însă că acesta era gol, în timp ce în jurul taxiului pirat se strînsese atîta lume. M-am urcat și m-am așezat lângă fereastră. Curînd a venit și șoferul, care mi-a zîmbit amabil, mi-a spus un lucru pe care nu l-am înțeles, i-am zîmbit și eu și am plecat. El și cu mine, fără alți călători și fără taxator. Am mers fără oprire circa 20 de minute. Am ieșit de pe teritoriul universității pe o șosea, iar de acolo am cotit spre junglă. Curînd am zărit un sătuleț simpatic unde șoferul a oprit și a coborît. S-a întors abia după o oră și a pornit cu mașina înapoi. Nu după mult timp am ajuns iar la universitate. De data asta în stația de autobuz era lume care aștepta. Mai ales copii. Am pornit iar. Cînd am ajuns în sat, șoferul a oprit, i-a dat jos pe copii și s-a întors iar la universitate. Îmi venea să turbez. Dar ce era să fac? Nu voiam nici să iau taxiul, nici să merg pe jos. A treia oară, însă, autobuzul s-a îndreptat în sfîrșit spre oraș. M-am luminat tot și am început să privesc pe fereastră. Cînd, deodată, am văzut oprindu-se în fața mea un inș în uniformă, care îmi făcea niște semne.

— Nu înțeleg, i-am spus.

Dar nici el nu înțelegea. În cele din urmă mi-am dat seama intuitiv că îmi cerea bilețul. Cum puteam însă să-i explic că pînă atunci în autobuz nu fusesem nicî un taxator? A trebuit să plătesc amendă: 10 dolari. În cele din urmă, furios la culme, am hotărît să nu mai merg nicăieri și următoarea săptămîna s-o petrec numai la universitate.

Și totuși într-o bună zi iar a trebuit să plec în oraș. Dar cu ce? Oricum, mi-am luat inima în dinți și am pornit spre stație. După ce am aflat cu chin cu vai prețul am urcat într-un taxi și mașina care era într-o stare deplorabilă, a luat-o din loc. În fața noastră mai erau trei automobile care mergeau în aceeași direcție și fiecare voia să-l întrecă pe celălalt. Am crezut că șoferul meu are să micșoreze viteza, dar m-am înșelat, căci a procedat dimpotrivă. În întîmpinarea celor patru mașini, care erau hotărîte parcă să organizeze o cursă automobilistică pe o șosea de numai 12—15 m lățime veneau alte patru autoturisme. Drept care am închis ochii. „Fie ce-o fi” — mi-am spus și m-am lăsat în voia sorții. Cînd i-am deschis, am constatat că goneam pe un cîmp cultivat cu varză, aflat la circa 100 m de șosea. Pînă la urmă am ajuns totuși în oraș. Am fost dus pînă la stația terminus și am plecat la treburile mele.

Seara am venit la aceeași intersecție și nu știam ce să fac. Se adunase multă lume, dar nu era nici un taxi. Șoferii clandestini cinau chiar acolo, pe loc. În cele din urmă, unul dintre ei s-a dus să-și aducă mașina ascunsă după un colț ca să nu fie văzută de polițiști. Ne-am înghesuit în taxi 9 inși. Unul cu o mășuță în mîna, altul cu doi cocoși. Pe genunchii mei s-a așezat un student cu o vioară. Dar mașina nu pleca, pentru că nu avea 10 călători. În sfîrșit s-a ivit și al zecelea. Avea o colivie cu un papagal și cocoși. Coccoșii s-au smuls din mîna stăpînului și unul s-a așezat pe umărul șoferului, celălalt pe un locșor liber de lângă parbriz și au început să-l ciupească printre gratii pe papagal. Acesta scoala niște injurături foarte colorate într-un dialect local, dar altfel nu putea riposta din cauza coliviei. Pînă la urmă, pe șofer l-a enervat povestea asta și l-a izbit pe cocoșul de lângă parbriz cu cheia de piuliță, încît pasărea a dat ortul popii. După care a

inceput să facă scandal stăpînul cocoșului. Însul cu mășuța a vrut să coboare și a izbit cu voluminosul-i bagaj vioara studentului instalat pe genunchii mei. Cearta s-a întins.

Dar și de astă dată am ajuns cu bine la destinație. Am plătit 70 de cenți de cap și am pornit spre casă vîi și aproape nevătamași...

E. Sevastianov

LIBIA

Cînd a început boom-ul petrolului

Istoria petrolului libian a început, de fapt, în 1914, cînd, cu ocazia forării unei fîntini arteziene la Sidi-Mesri, lângă Tripoli, s-a dat peste primul zăcămint de gaz melan din țară. Cea dinții sursă de petrol libian a fost descoperită apoi abia în 1938. Dar decanșarea „febrei petrolului” în Libia a fost determinată de două evenimente petrecute în 1955: descoperirea de țîței în Sahara algeriană, împrejurare care dovedea că Africa de Nord este o regiune petroliferă, și adoptarea de către Libia a legii prin care toate resursele minerale ale subsolului erau declarate proprietate de stat. Căci, spre deosebire de majoritatea țărilor arabe bogate în petrol, Libia n-a acordat concesiuni unor companii străine. Deși acestea arătau un interes deosebit față de Libia datorită apropierii acesteia de piețele de desfacere vest-europene și relativei stabilități — cum credeau ele — a regimului politic de atunci. În sfîrșit închiderea Canalului de Suez a avut și ea o puternică înțurire asupra sporirii extracției de petrol în Libia. Toate acestea au determinat un extraordinar boom petrolifer.

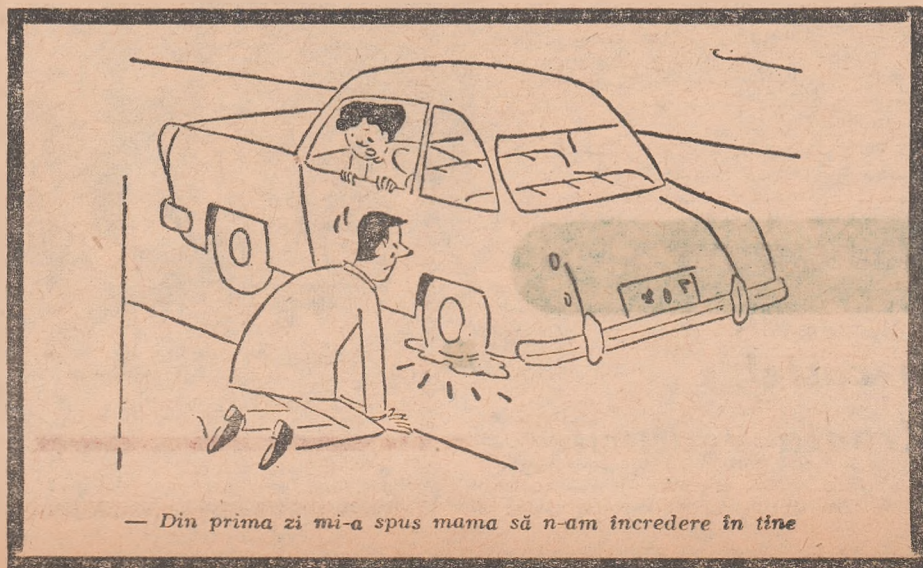
Dar să ne întoarcem la deceniul șase. La 3 aprilie 1959, la 300 km sud de Benghazi, a doua capitală a țării, a fost descoperit unul din cele mai mari zăcăminte petrolifere, cel de la Zelten. Ziua aceea, cînd de la 1727 m adîncime a fișnit un jet puternic de țîței, este socotită de fapt începutul extracției de petrol libian. Pînă în momentul de față, în zonele petrolifere ale țării au fost prospectate peste 50 de zăcăminte.

Pînă în 1969, industria petrolieră libiană a cunoscut ritmuri extrem de rapide. În acel an Libia s-a situat pe locul cinci în lume în materie de extracție a petrolului, după S.U.A., U.R.S.S., Venezuela și Iran și pe locul patru în ce privește exporturile. Apoi, ritmul de extracție a fost micșorat într-o oarecare măsură, lucru dictat de grija libienilor pentru ocrotirea bogățiilor subterane ale țării. În 1970, de pildă, au fost extrase 159.000.000 tone de petrol, iar în 1972 — numai 105.000.000 tone. Cu toate acestea, Libia continuă să se numere printre cele opt țări — S.U.A., U.R.S.S., Iran, Arabia Saudită, Venezuela, Kuweit, Libia, Irak — care extrag laolaltă 85% din petrolul mondial. Petrolul libian este aproape în întregime exportat.

Dar, în afară de petrol, Libia mai exportă și gaz metan, în special în Europa.

G.E. Riabuhin

globul globul
globul globul globul
globul globul globul glot
ul globul globul globul gi
globul globul globul globu
ul globul globul globul glo
globul globul globul globul
bul globul globul globul glol

— Din prima zi mi-a spus mama să n-am încredere în tine

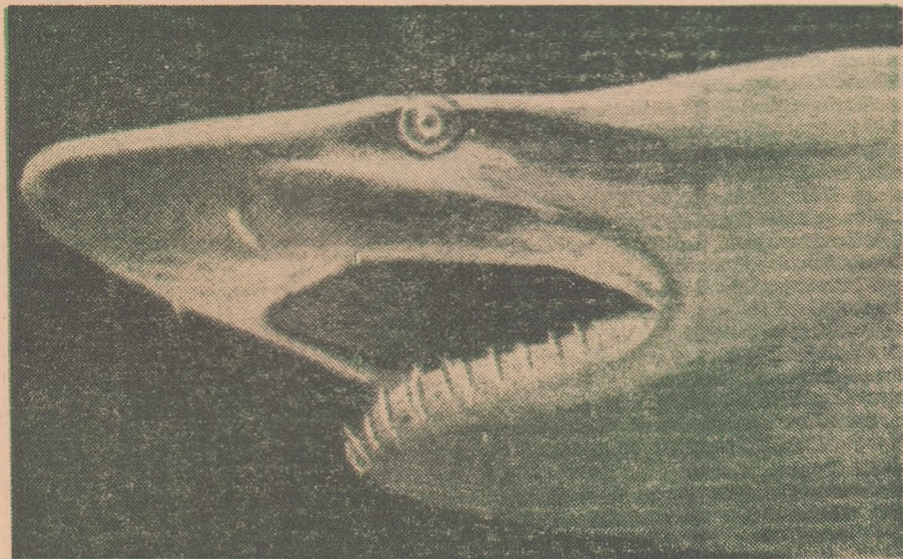
UN URLET DE GROAZĂ IN CANAL

Rechini în Marea Minceii!

Graham McIntyre, un înotător britanic de 27 de ani, a trebuit recent să-și întrerupă o încercare de traversare a Mării Minceii din cauza unui rechin care se interesa prea de aproape de

care-i prinsese și-i legase în jurul taliei.

Zonele cele mai „ucigătoare” sînt Insulele Salvării, Guyana (ape calde și tulburi), țărnicurile Madagascarului

La vederea unei asemenea făci e ușor de înțeles strigătul de groază al înotătorului...

persoana lui! Plecat în zori de la Folkestone, însoțit de o ambarcațiune, McIntyre ajunsese în dreptul navei-far de la Varne când rechinul a început să descrie în jurul lui cercuri amenințătoare. Echipajul ambarcațiunii a prins să azvîrle în el cu diferite proiectile, spre a-l îndepărta. Dar n-a izbutit, iar când înotătorul a scos un urlet de groază simțind atingerea rece a fiarei, i-a cerut să renunțe imediat la tentativa de record.

Din fericire, McIntyre s-a ales astfel numai cu spaima.

Cînd sînt izolați, rechini sînt deopotrivă foarte curioși și foarte prudenți. Pielea lor, acoperită cu „denticuli termici” și „muguri gustativi” îi ajută să detecteze de foarte departe efluvia și mișcările a tot ce ar putea deveni o pradă. Iar culorile deschise, strălucirea metalului, zgomotele făcute de elice, sunetele scoase de pești aflați în pericol sau exploziile submarine îi intrigă și-i fac să fie atenți. În sfîrșit, cînd localizează obiectul curiozității lor încep să-i dea ocol, descriind cercuri concentrice din ce în ce mai apropiate. După care devin tot mai insistenți, se apropie, se depărtează, iar revin. Este exact ceea ce i s-a întâmplat și înotătorului amintit.

Rechini atacă însă mai ales cînd apa e caldă și tulbură. Cei mai mulți dintre ei devin periculoși începînd de la plus 21 grade Celsius. Sub 16 grade nu s-au înregistrat niciodată agresiuni împotriva unor oameni. Așa se explică și de ce asemenea evenimente sînt foarte rare în apele europene.

Anul trecut, totuși, un pescuitor subacvatic a fost ucis de un rechin în apele grecești; se crede însă că omul nu voise să se debaraseze de peștii pe

și ale Australiei. Așadar, ținuturi foarte depărtate de Marea Minceii, unde rechini își păstrează în genere calmul.

CORESPONDENȚE POST-MORTEM

Licitație cu bucluc

În ziarul „New York Times” a apărut nu de mult un anunț care aducea la cunoștința amatorilor că marele anticar Norman Shearer urma să pună în vânzare o seamă de mari rarități bibliografice. Printre ele, specifică anunțul, se afla și corespondența dintre Goethe... și Thomas Mann. Anunțul nu se putea datora deci decît unui răuvoitor care visa să lovească astfel în afacerile anticarului new-yorkez.

În ziua și la ora fixate, în fața magazinului lui Shearer s-au adunat totuși o sumedenie de amatori bogăți, așteptînd începutul licitației. Pus la curent de această afluență, anticarul a comunicat imediat:

— Domnilor! Anunțul n-a fost dat de mine. E vorba de o farsă. Dar am să fac totul ca în cel mai scurt timp să obțin pentru dumneavoastră prețioasa corespondență. Clientul nostru — stăpînul nostru! — și-a încheiat Shearer micul speech cu consacrată formulă-reclamă. Mulțimea a început să se împrăstie.

Deodată, însă, cineva a strigat: — Domnul Shearer este la fel de ignorant ca și clienții săi! Thomas Mann s-a născut la 43 de ani după moartea lui Goethe.

Imediat, Shearer a cerut arestarea eruditului anonim, argumentîndu-și astfel cererea:

— E singurul de aici care cunoștea adevărul: dumnealui e deci și autorul anunțului!

MONTE-CRISTO ȘI ALȚII

Un castel înfruntă veacurile

Un articol din ultimele numere ale unei reviste turistice internaționale aduce câteva amănunte interesante des-

pre insula If din largul Marsiliei, cu temutul ei castel, devenit celebru datorită lui Alexandre Dumas. Căci cine nu l-a îndrăgît pe Edmond Dantès, devenit mai apoi conte de Monte-Cristo, unul din cei mai populari eroi de roman din toate timpurile, personificare a romantismului, apărător al justiției, protector al oropsiților, viteaz în calea căruia nu putea rezista nici o barieră și de o ingeniozitate ce-l făcea să deoace toate urzile dușmanului. Toate acestea sînt legate însă de sinistra fortăreață de pe insula If în care — afirmă romanul — a zăcut încarcerat un timp eroul lui Dumas.

Dar a trăit oare cu adevărat acolo Monte-Cristo sau un prototip al lui? — se întreabă autorul articolului amintit, sugerînd delicat că răspunsul este: nu! Indiferent, însă, cum stau lucrurile, castelul merită să fie cunoscut și datorită unor personaje intrate realmente în istorie. Clitorul lui a fost regele Francisc I, care a dispus să fie ridicat în prima jumătate a sec. XVI (la construcția castelului au fost folosite două sute cincizeci de chintale de fier). Înaintea căsătoriei sale, Caterina de Medicis s-a ambarcat în golful care înconjoară insula If. Ludovic al XIV-lea a binevoit să onoreze cu persoana lui castelul, vizitîndu-i încăperile...

În vremuri mai apropiate, castelul a fost populat însă mai ales de întemnițați: începînd cu protestanți de seamă și Omul cu Masca de Fier și pînă la luptătorii Comunei din Paris.

Aspectul sălbatic al insulei a inspirat pana domnișoarei de Montpensier, doamnă de onoare din secolul XVII; poeți francezi din secolul XVIII au plins în versuri solitudinea insulei; unele din scrisorile lui Mirabeau sînt date în insula If...

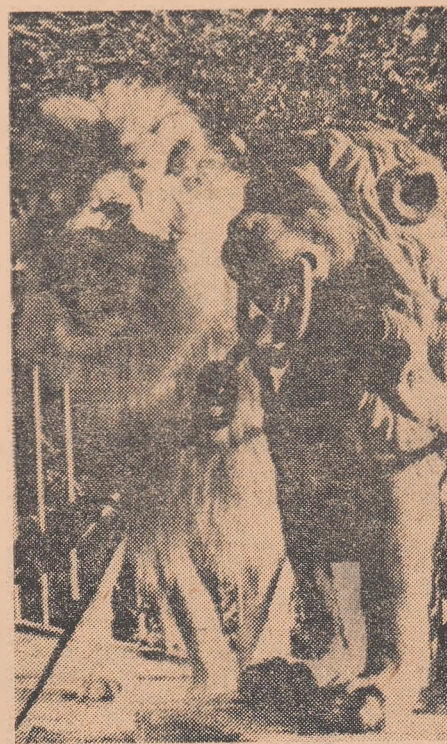
Și totuși, ceea ce a conferit realmente celebritate insulei If a fost romanul lui Dumas, ale cărui aventuri și suspensuri au cucerit generații de cititori.

DIN NOU DESPRE...

King filmează la Leningrad

King este o veche cunoștință a noastră. Acum cîteva luni am arătat, tot în această pagină, cum a fost „înfiat” de familia arhitectului Lev Berberov din Baku de la grădina zoologică a orașului, unde tînăra-i mamă fusese cit pe ce să-l sfîșie cu ghearele. În casa „părinților” adoptivi puil de leu a fost îngrijit cu dragoste și curînd a devenit un membru cu drepturi depline al familiei, alături de cei doi copii ai soților Berberov.

Acum doi ani, leul familiei Berberov a devenit actor de film. Și-a făcut debu-

Suvenir de pe Neva
Foto: A. Stelmah

tu într-un film pentru copii unde și-a jucat propriul rol din viață — un leu bun prieten al copiilor. De cîva timp, King filmează din nou. De astă dată

... varia v...
ia varia varia v...
a varia varia varia v...
varia varia varia varia v...
aria varia varia varia var...
a varia varia varia varia v...
aria varia varia varia varia v...
ia varia varia varia varia v...
varia varia varia varia varia v...

filmările au loc la Leningrad. Cu acest prilej a făcut, evident, cunoștință cu orașul de pe Neva, cu leii de piatră, care sînt alți de numeroși acolo, încît se spune că ar fi portarii Leningradului. King îi socotește adevărați prieteni și a acceptat „cu plăcere” să se fotografieze alături de ei.

Astăzi King are trei ani și o greutate de 240 de kilograme. Este cel mai mare leu din Uniunea Sovietică.

RARITĂȚI

Cunoașteți desmanul?

Pe vremuri guzganul de mosc, căruia din cauza înfățișării i s-ar putea spune și „cîrța de apă”, prospera în bazinele Volgăi, Donului și Uralului. Dar, fiind vînat fără milă pentru blana lui, ia în-

ceputul secolului nostru ajunsese să fie amenințat cu pieirea, la fel cu biberul și zibelina. Prin 1920 au fost adoptate însă legi de protecție a acestui animal unic pe glob, întrucît nu mai are decît o singură rudă, de talie mai mică, în Munții Pirinei. Pînă în 1940 au fost din nou „încetățenite” circa 4 000 de exemplare în sudul Uniunii Sovietice.

Desmanul își datorează numele unei glande de mosc, amplasată pe burtă, care secretă o substanță puternic mirositoare. Parfumul nu este însă pe placul dușmanilor lui. Numai de știucă și de unele păsări răpitoare nu-l scapă. Mediul preferat al acestui animal cu rit, care se hrănește cu insecte, este apa. În amurg își prăsește viziunea săpată în malul rîurilor și pornește la vînațoare după insecte acvatice, melci, scoici și alte ființe mărunte. Dar nu disprețuiește icrele sau puieful de pește. Pentru agonisirea hranei se bazează îndeosebit pe simțul tactil. Botul lung, cu nări aproape rotunde, este tot timpul în mișcare, iar niște cili sensibili îi sensibilizează prada.

Desmanul este un înotător de forță. Blana lui, care posedă pînă la 39 000 de fire pe centimetru pătrat, reprezintă o neîntrecută adaptare la viața acvatică. Pe piața internațională este prețuită sub numele de „bizam argintiu”, pentru că perii de pe burtă au virfurile de culoare deschisă, în contrast cu spinaștea castanie.

După apă

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRIILOR în perioada 3-9 august 1973

- Vineri 3 august, ora 19.30 : Ciclul : „Viața literară în U.R.S.S.“. Va vorbi prof. univ. Tamara Gane. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.
- Sâmbătă 4 august, ora 19.30 : Ciclul : „Itinerar pe harta morală a societății“. Colocviu : „Conceptul de morală în dialectica socială“. Va vorbi Narcisa Mazilu, cercetător științific la Institutul de științe pedagogice. „Noile cerințe etice ale existenței sociale“. Va vorbi Mihai Jigău, cercetător științific. „Omul — măsura tuturor valorilor“. Va vorbi Nicolae Vințanu, cercetător științific. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.
- Luni 6 august, ora 19.30 : Ciclul : „Știința politică și societatea“. Conferința : „Semnificația istorică a celui de al X-lea Congres al partidului“. Va vorbi prof. univ. dr. Ion Ardeleanu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.
- Mărti 7 august, ora 19.30 : Ciclul : „Permanențe ale artei românești“. Răspundem la întrebările dumneavoastră despre : „Semnificația socială a actului de creație“. „Arta sub semnul realismului“. „Limbajul internațional al artei“. Răspunde : Vladimir Krasnasenki, șef de sector la Institutul de științe pedagogice. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.
- Miercuri 8 august, ora 19.30 : Ciclul : „Strategia dezvoltării“. În dezbateri : „Structuri sociale din România în etapa actuală“. Va vorbi Argentina Firuță, cercetător științific la Centrul de cercetări sociologice. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.
- Joi 9 august, ora 19.30 : Ciclul : „În întâmpinarea celei de a 29-a aniversări a eliberării“. Discuție la masa rotundă : „Idealul patriotic și revoluționar al artei și culturii românești“. Participă : Mircea Voicana, șeful sectorului de istoria muzicii din Institutul de istoria artei ; Ion Cazaban, cercetător științific la Institutul de istoria artei. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

INTREPRINDERE DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele produse :

- Roabe metalice cu roată cauciucată.
- Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l ;
— cilindrice orizontale
— cilindrice verticale
— paralelipipedice.
- Paturi metalice tip internat — se pot suprapune
- Dulapuri metalice pentru haine, acte și scule.
- Mașini de gătit tip 12 A .
- Mașini de gătit tip 14 L .
- Burlane negre.
- Coturi drepte.
- Cuptoare țărănești.
- Jgheaburi, burlane și coturi albe.
- Transperante din fire cord.

**Un ciorap rezistent și elegant?
Ciorapul din fire supraelastice**

E cald ? Purtați sandale decupate ?
Vă prind de minune ciorapij de culori deschise, fără călci și virf întărit !
Plouă ? Vremea e rece, posomorită ?
Ciorapul rezistent 30, 40 sau 60 den, în culori închise !
Seara, la ocazii ? Ciorapul 15 den, de culoarea pielii, invizibil pe picior...
Vă preocupă problema unui ciorap rezistent pentru lucru sau călătorie ? Evident, 20 den simplu și micromesh (semiîndeşirabil), cu sau fără dungă !
Cît despre dresuri supraelastice, știți cîte și cînd le poartă ?
Oricine, pe orice vreme ! Se găsește de toate culorile și mărimile pentru toate talie.

**O ASIGURARE
UTILĂ ȘI OPORTUNĂ :**

**ASIGURAREA FACULTATIVĂ DE ACCIDENTE
A CONDUCĂTORILOR DE AUTOTURISME
și a altor persoane aflate în autoturism**

Intensificarea continuă a traficului rutier determină în mod inevitabil și creșterea pericolului producerii unor accidente, cu toate măsurile ce se iau pentru prevenirea și combaterea cauzelor care le pot pricinui și cu toată grija crescîndă pe care o manifestă conducătorii de autovehicule în evitarea accidentelor.

Ca urmare, spre a răspunde la cerințele deținătorilor de autoturisme de a se realiza mijloace suplimentare de prevedere în condițiile intensificării circulației rutiere, Administrația Asigurărilor de Stat a introdus asigurarea facultativă de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturism.

Pentru a oferi unele amănunte în legătură cu această asigurare, ne-am adresat tov. Ștefan Rădulescu din Centrala Administrației Asigurărilor de Stat, care ne-a răspuns la unele întrebări.

1. ÎNTREBARE: Cine poate încheia această asigurare și ce protecție oferă ea ?

RĂSPUNS: Asigurarea poate fi încheiată de către persoanele fizice cu domiciliul în Republica Socialistă România, deținătoare de autoturisme (înmatriculate în țara noastră), precum și de către conducătorii amatori care conduc autoturisme aparținînd altor persoane fizice. Ea acoperă cazurile de accidente produse în timpul în care conducătorul sau alte persoane se aflau în autoturism, inclusiv în remorca trasă de acesta.

Persoanele cuprinse în asigurare nu se nominalizează, dar numărul lor este limitat la numărul de locuri stabilit în certificatul de înmatriculare al autoturismului. Asigurarea este valabilă atît pentru accidentele produse pe teritoriul Republicii Socialiste România, cît și în afara acestui teritoriu, inclusiv în timpul cînd autoturismele sînt utilizate la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea.

2. ÎNTREBARE: Ce sume se plătesc în caz de producere a unui accident pentru cei cuprinși în această asigurare ?

RĂSPUNS: Cuantumul sumelor care se plătesc pentru fiecare persoană asigurată este în funcție de sumele la care s-a încheiat asigurarea, sume ce se stabilesc la alegerea asiguratului, în una din următoarele 3 variante:

— la sumele minime de 10 000 de lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală și de 5 000 de lei pentru cazul de deces. În caz de invaliditate permanentă parțială se plătește o parte din suma prevăzută pentru cazul de invaliditate permanentă totală, proporțională cu gradul de invaliditate;

— la dublul ori la triplul sumelor minime arătate.

Sumele asigurate se plătesc persoanelor care au devenit invalide sau în caz de deces moștenitorilor legali ai persoanelor decedate.

3. ÎNTREBARE: Pe ce perioade se poate încheia asigurarea și ce prime se plătesc ?

RĂSPUNS: Asigurarea se încheie, de regulă, pe o perioadă de 1 an, însă, la cerere, se poate încheia și pe o perioadă mai mică, dar de cel puțin 6 luni.

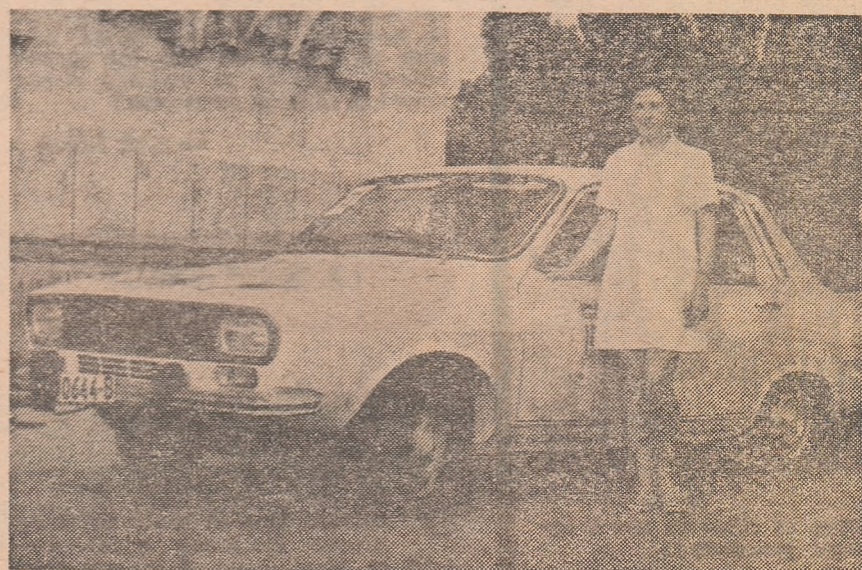
Prima de asigurare anuală pentru această asigurare este, de fiecare autoturism, de 80 de lei la asigurările încheiate la sumele asigurate minime și de 160 de lei sau 240 de lei, la asigurările încheiate pentru dublul, respectiv triplul sumelor asigurate minime. La asigurările încheiate pe o perioadă de 1 an, primele pot fi plătite și în rate subanuale.

4. ÎNTREBARE: Cui se pot adresa cei care doresc să încheie această asigurare ?

RĂSPUNS: Organelor împuternicite din întreprinderi și instituții, agenților de asigurare, filialelor A.C.R. sau direct unităților teritoriale ale Administrației Asigurărilor de Stat.

Avînd în vedere avantajele pe care le oferă această asigurare, precum și faptul că primele de asigurare sînt accesibile, recomandăm deținătorilor de autoturisme încheierea acestei asigurări, considerînd aceasta ca o necesitate obiectivă de luare a unor măsuri suplimentare, de prevedere pentru timpul în care sînt utilizate autoturismele.

CU 6 LEI UN AUTOTURISM

Cristea Margareta din Timișoara este fericita cîștigătoare a unui elegant autoturism Dacia 1300 la Loz în plie.

Grija pentru buna reputație

De ce mint oamenii? Răspunsul la această întrebare retorică este la fel de greu de dat ca și la întrebarea: de ce trăiesc oamenii?

Fiecare are un țel în viață, fiecare trăiește în felul lui. Mincinoșii mint și ei fiecare în felul lui. Unul minte josnic, interesat, urmărind scopuri precise, altul suferă de un complex de inferioritate și își atribuie fapte pe care nu le-a făcut și nu le-ar putea face niciodată. Lașul se dă drept curajos și erou, ticălosul drept inger. Există și unii care mint de amorul artei; sau fiindcă trec drept bine informați și trebuie să le știe întotdeauna pe toate; ori fiindcă nu se simt bine dacă nu-și etichetează și nu-și denigrează semenii; ori fiindcă sunt neîncrezători și preferă să-i creadă pe alții mincinoși; sau fiindcă se simt obligați să creeze reputații.

Un cunoscut de-al meu a avut de luptat o viață întreagă cu reputația de mincinos incurabil creată de un „prieteni”. Când înțilnea pe cineva cunoscut, „amicul” se exprima despre celălalt cam așa:

— L-am văzut aseară pe X la niște cunoștințe comune. Doamne, ce gogoși turna!

— Ce spunea?

— Cică ar fi făcut școala primară în străinătate, nu mai țin minte ce țară a spus, și că ar fi stat în bancă cu fiul unui duce... sau al unui marchiz... în fine, singe albastru. Și că s-ar fi făcut chiar frate de cruce cu prințisorul. Că s-au tăiat la mână cu bricegele și pe urmă au făcut schimb...

— De mâini?!
— De bricege! X ni l-a și arătat. Un pirlit de briceag obișnuit, n-avea nimic aristocratic!

— Și de ce crezi că mințea?

— Fiindcă mințea. Toată lumea știe că-i un mincinos. Judecă și dumneata: dacă era adevărat, ce interes ar fi avut să se laude în gura mare cu relațiile lui cu aristocrația occidentală?!
Sau:

— X al nostru minte de îngheață a-pele! Cică în tinerețe a luptat împotriva albilor într-un escadron de cavalerie! Ți-l imaginezi pe X pe cal cu sabia într-o mână și revolverul în cealaltă?

— Poate că a luptat chiar.
— Fugi de-aici! Îl cunosc eu! Dacă a luptat, apoi numai la masa de joc. Acolo a atacat și contraatacat, cu cărțile!

Au trecut anii, în viața noastră s-au

schimbat multe. Turistii din țările occidentale au început să vină în număr mare la noi. Și într-o bună zi s-a aflat că X spusese adevărul despre prietenia lui cu odrasla de aristocrat. E adevărat, fostul coleg nu era duce, nici marchiz, dar, oricum, baron, fost pilot în război, antifascist, luptător în Rezistență — un om de treabă cu capul cărunt și zîmbetul tînăr. Cei doi prieteni puteau fi văzuți pretutindeni împreună, iar „atotștiutorii” povesteau acum, că, la restaurant, au făcut din nou schimb de bricege — aceleași bricege! — și că în clipa aceea ochii li s-au umplut de lacrimi — „uite așa lacrimi!”

Apoi, viața a dat o nouă lovitură reputației de mincinos a lui X. A apărut o carte de memorii și autorul ei,

Apărind idila și... buna reputație

fost cavalerist, comandant de escadron, îl amintea și pe X printre tovarășii săi de luptă. Ba era reproducă și o fotografie, în care prietenul nostru era ușor de recunoscut sub trăsăturile aproape adolescentine ale unui băiat subțiratic.

Reputația de mincinos, care îl urmărise pe X o viață, s-a spulberat. Ba mai mult, a început să se vorbească despre el aproape în transă, ca despre un apostol al adevărului. Și, bineînțeles, o spuneau aceiași „prieteni” care îi creaseră fama de mincinos.

Stau și mă întreb: de ce sînt oamenii dispuși să creadă mai degrabă lucrurile rele decît cele bune? De ce înainte de a arunca o vorbă nu se gîndesc de zece ori, de ce nu se gîndesc ce consecințe poate avea acel cuvînt pentru reputația cuiva? Reputație pe care, vai, prea puțini își pot permite să o ignoreze. Cîți pot spune: nu-mi pasă ce se vorbește despre mine? Și chiar să nu le pese?

Leonid Lenci

LA 30 DE GRADE

Ce trebuie să știm

● Căldura face să scadă pofta de mîncare. De aceea e recomandat ca micul dejun să fie mai consistent (și neapărat cu ceai sau lapte

fierbinte!), iar masa de prînz mai ușoară, de preferință legume și lactate. Și iată de ce: prin arderile care se produc în organism, alimentele bogate în hidrați de carbon și grăsimi degajă căldură. În schimb brînză de vacă, laptele, legumele, fructele, care conțin proteine și vitamine, asigură o balanță termică normală.

● Vara putem face duș oricît de des: pielea îmbibată de praf și transpirație îngreunează termoreglarea

Cît de des!

organismului. De aceea se cere și prîmenirea mai deasă a lenjeriei de corp și de pat.

● Senzația de oboseală pe care o dă căldura poate fi diminuată printr-un procedeu simplu: muierea coatelor în apă rece. Picioarele obosite trebuie spălate cu apă rece și unse cu cremă printr-un masaj ușor de la talpă spre genunchi.

● Lenjeria și îmbrăcămintea din fire sintetice sînt contraindicate pe căldură. Ele nu lasă corpul să respire. Dealtfel nici gulerele strîmte, cordoanele fixe și, în general, îmbrăcămintea mulată, chiar din materiale naturale, nu ne fac viața ușoară cînd termometrul urcă la 30° și mai sus.

Dr. G. Volk

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv., mai ales dacă ea este de interes general.

Despre formatul cărților

I. Aș dori să aflu explicația exactă a termenilor in-folio, in-cvarto și in-octavo.

EMILIAN SECOȘIANU
Bocșa
Caraș-Severin

R.

Într-adevăr, după cum ați bănuț aceste termeni se referă la formate specifice de cărți. Cînd coala de hîrtie este îndoită în două, formînd patru pagini, cartea are un format in-folio; cînd coala de hîrtie este îndoită în patru, formînd opt pagini, cartea respectivă are un format in-cvarto, iar cînd coala de hîrtie este îndoită în opt, formînd șaisprezece pagini — format in-octavo.

I.

Vă rugăm să ne explicați fenomenul ploilor cu broaște.

C. BULGARU și A. TICU
Tecuci

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
og dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

R.

„Ploaia cu broaște” este un fenomen provocat de trombe — vîrtejuri foarte puternice de vînt. Atunci cînd tromba întâlnește un lac, ea ridică o mare cantitate de apă și, odată cu apa, broaște (sau pești) pe care, după ce le transportă la mari distanțe, le lasă să cadă pe pămînt. (Citiți și „Vestea nouă” nr. 2/1973).

CORESPONDENȚĂ SENTIMENTALĂ

Cititorii între ei

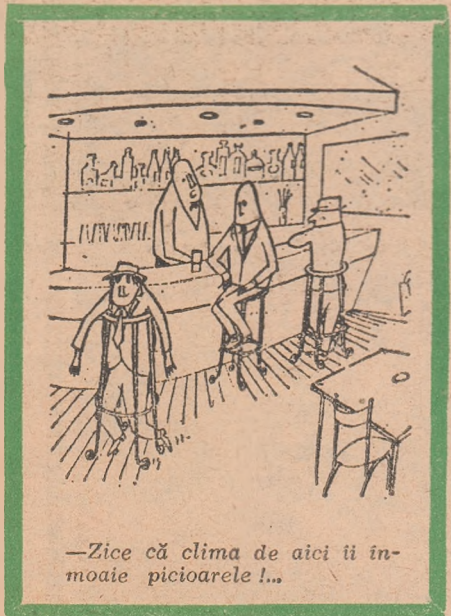
Kolea Kureliuc, Măriștea Mică, com. Dărmănești, jud. Suceava: Ați rămas același sceptic în ce privește capacitatea de iubire dezinteresată a femeilor (deși în această materie delicată este preferabil a se evita generalizările). Să nu vă fi cîntit chiar deloc de pe poziție scrierile în care fete romantice afirmă că „ajung patru brațe puternice și dragostea”. Nu găsiți că este frumos că se gîndesc așa la 16, 17 ani și că pe lângă astfel de afirmații cele blazate și cinice pot trece pe planul doi? Dealtfel, chiar propria concluzie la care ați ajuns pe baza scrierilor primite după intervenția dv. în această rubrică nu este atît de sumbră: „Dacă pe lângă 99% dragostea există 1% parte materială, atunci O.K.”. Nona raportul ni se pare mulțumitor. Dumneavoastră nu?

„Doresc să corespundez pe teme de tehnică, automobilism, excursii, diverse, precum și despre multiplele probleme acordate de revistă. Am 51 de ani, mă numesc Adrian, sînt profesor de matematică, iar adresa mea este: Cluj, Oficiul poștal nr. 1, Căsuța poștală nr. 80”.

„Mi-ar plăcea să întretin corespondență cu tineretul patriei pe teme diverse și fac schimb de ilustrate. Badea Laurențiu, muncitor, 33 de ani, Iași, str. Republicii nr. 26 A, etaj I, ap. 40. Of. poștal 3”.

„Numele meu este Anieru Rozica. Am 18 ani, sînt elevă (deocamdată) și aș dori să corespundez cu tineri și tinere din întreaga țară pe teme de literatură, prietenie, muzică. Anieru Rozica, Com. Bucecea, jud. Botoșani, O. P. Bucecea”.

Ești modestă cînd ne scrii că te-am ajutat și noi (indirect) să ieși note bune și foarte bune. Oricum, ne face plăcere și îți mulțumim pentru aprecieri.

—Zice că clima de aici îi înmoaie picioarele!..